KR 264a

liber fr̄atrū cruciferoꝝ in duyſſeldorff

Lectura. d. Abbatis ſiculi ſuper primo decretalium
ultra omnes alias magis completa ⁊ perfecta.
Cū hic eiuſdē. d. Ab. ſcripta īſerta ſint: a titulo d̄
trāſlatione ep̄i uſqȝ ad. c. in p̄ntia de renū. q̄ ante
huiuſmōi gn̄is nouā īpreſſionē n̄ prodierūt in lu
cē. Hic et̄ ſcripta. d. Antonij d̄ butrio appoſita in
ueniens: ab illo. c. i p̄ntia ad titulū de offi. delega.
In quibus titulis ↄſtat ip̄m Abbatē n̄ ſcripſiſſe.

GRegorius
ep̄s. Quoniam oīs ratio
ſuperne creature uel terre
ne ſciētie ī deo ē: qui ē ſa
crū caput ⁊ auctor: ⁊ q̄cq̄d
alibi q̄rit̄ hic p̄fecte īueni
tur: q2 hec ē p̄fecta uirtus
⁊ ſapiētia. xxvij. di. §. hic
ēt. ideo ipſi⁹ poſtulato p̄
ſidio q̄ dixit ad Moyſen Exodi q̄rto. Perge igit̄ ⁊
ego ero ī ore tuo: doceboqȝ q̄d loquaris. Fidēti⁹ hu
ius utilis libri ī ordīe p̄mi lecturā aggrediar. ⁊ q̄m d̄
more legentiū ac ſcribētiū ē p̄io expedire glo. primā
anteq̄ꝫ fiat tranſit⁹ ad tex. q̄m ipſa ē gn̄alis ad totū
librū. iō eā p̄io expediā cū aliquib⁹ utilib⁹ ſuppletōi
b⁹. ⁊ poſtea reaſſumā materiā glo. p alia v̄ba utilio
ra. Hec igit̄ gl. ī effectu q̄rit de ſex. ⁊ ſextū n̄ p̄roſe
quit̄. Prio ci3 querit q̄ fuit ītētio dn̄i Gregorij in
hac ↄpilatiōe ⁊ reſpōde ut ī ea. Et ex hac p̄ia parti
cula glo. q̄nqȝ nōbilia elicīunt̄. Prio ↄ̄ teſtes exp̄ſim
⁊ uario mō loquētes. hoc. n. aufert intellectū ſic̄ ⁊ de
cretales olī poſite ī diuerſis uolumib⁹ īgerebāt diffi
cultatē ⁊ auferebāt uer̄ ītellectū. d̄ quo uide tex. ī. §.
ſ3 aliud. v. q. v. ubi glo. dicit q̄ teſtis repētīe loquēs
p̄ſumit̄ mēdax. q2 p̄ſumit̄ ſubornat⁹. Si v̄o loquat̄
moroſe p̄ſumit̄ dubi⁹. l. di. pōderet. An āt teſtis exa
miator d̄beat redigere ī ſcriptis q̄ teſtis uacillabat ul̄
q̄ moroſe ul̄ repētīe loquebat̄. dic ut nō. Inno. ī. c.
q̄m de ꝓba. ⁊ ibi dixi. Scd̄o ex gl. colligūtur duo
q̄ īducūt ⁊ īgerūt difficultate3 ſtudētibus ⁊ legētib⁹.
p̄io q̄n materia ponit̄ ī diuerſis locis: qd̄ facit multū
ↄ̄ Inno. q̄ unā ⁊ eādē materiā ī diuerſis locis ponit
uario modo loquēdo: ut p3 exēplū ī nō. p ſe ī. c. olī.
el. ij. de reſti. ſpo. ⁊ ī. c. cū deputati de iudi. ⁊ ī. c. cum
uenerabilis d̄ reli. domi. 2° fac̄ ↄ̄ doc. diffuſe loquē
tes. na3 ſup̄flua īgerūt difficultatē: ut ī tex. ⁊ ī gl. vn̄
doctor d3 eē breuiloquus. pro hoc uide glo. ī. c. cū ſit
ars d̄ eta. ⁊ q̄. que redarguit aduocatos allegantes
multa inutilr. melius. n. ē pauca idonea effūdere q̄ꝫ
ī multis īutilib⁹ hoīes p̄grauare: ut dic̄ tex. ī. l. ij. C.
de ue. iure enu. ⁊ ſepe expiētia cōptū ē q̄ bona alle
gatio inficit̄ ⁊ obnubilat̄ ob nimia allegationē: ⁊ ſini
ſtra orit̄ ſuſpitio ↄ̄ allegātē. Itē nō. ex hac p̄ticula
gl. differētiā iter ↄſtitutionē decretalē ⁊ ep̄la3. Et ↄ̄
cludē q̄ ↄſtitutio eccleſiaſtica uarijs nominib⁹ nūcu
pat̄. q̄nq3. n. appellat̄ canō. q̄nq3 d̄cretū: q̄nq3 decre
talis epiſtola: q̄nq3 dogma: q̄nq3 ſāctio: q̄nq3 māda
tū: q̄nq3 īterdictū. ⁊ de his uide. iij. diſ. in ſūma. Et
pro intellectu glo. dic q̄ proprie decretalis epiſtola ē
conſtitutio quam papa edit cum cōſilio cardinalium
vel ſine ad alicui⁹ cōſultationē. Decretū uero q̄n ad
nulli⁹ ↄſultationē. Cōſtitutio v̄o q̄nq3 capitur ſpecifi
ce ⁊ eſt ꝓprie qd̄ p̄nceps ſtatuit. ut ī. c. ↄſtitutio. ij. di.
⁊ dicā. j. ſup̄ Rca. de ↄſti. Itē nō. finalē ītētū hui⁹
cōpilationis. fuit. n. ītēt⁹ ut ꝓuideret utilitati legētiū.
Et ex hoc ⁊ ex gl. nōbile collige dictū q̄ appellatiōe
ſtudētiu3 nō cōp̄rehendit̄ legēs. ⁊ ſic nō cōp̄rehendi
tur doctor. ſi ergo p̄uilegium eſt ſcholaribus indultū
nō uidet̄ doctoribus īdultum. ⁊ multo forti⁹ hoc pro
cedit ī ſtatutis diſponētibus de ſtudētibus. Do. An.
dicit q̄ de ꝓprio ſignificato uocabuli appellatiōe ſtu
dētiū ↄp̄rehēditur doctor maxime legens. intēdit. n.
ſtudio inquātū legit. ad hoc adducit tex. ī procmio
ffoꝝ ī. §. illud v̄o. ubi dicit tex. q̄ doctor dicitur ſtudi
u3 p̄agere. ſ3 ex cōmuni uſu loquēdi nō cōp̄rehēdit̄
ut uſus loquēdi attēdi d3. ut ī. c. ex lr̄is. ⁊ qd̄ ibi nō.
de ſpon. ⁊ ī. l. libroꝝ. §. qd̄ tn̄ caſſi⁹. ff. d̄ le. iij. Ad
uerte p̄mo q2 hec ſolutio n̄ uidet̄ īdiſtīcte uera. ꝓ ca
tn̄ adduco tex. ī. c. aliq̄ñ clerici. xxvi. q. vi. ubi p3 ex
p̄ncipio iūcto fine q̄ appellatione ſtudij ↄp̄rehendit̄
doctrina. Itē facit tex. ī. l. ī. C. d̄ excu. arti. li. x. ibi ſtu
diū docēdi atq3 diſcēdi. ⁊ maxime q2 docēdo q̄s effi
cit̄ peritior: ut p3 ī illa. l. ī. ibi: ⁊ ipſi peritiores fieri et
filios erudire ⁊c̄. uñ gl. dat ibi v̄ſus. Diſcere ſi queris
doceas ſic ipſe doceris. Nā ſtudio tali tibi ꝓficis atq3
ſodali. Et ītellige d̄ eo q̄ ꝓuect⁹ ē: q2 nullus pōt ī ſciē
tia ita ēē ꝓuectus cui⁹ ſcia nequeat augeri. iuxᷓ illud.
Audiēs ſapiēs ſapiētior erit ⁊c̄. nā minus erudit⁹ ali
os docere nō pōt: imo ſeipſū ⁊ alios ī ↄfuſionē ducit
ut ī. c. ſi clericatus. xvi. q. ī. dū dicit ibi tex. q̄ cauere
q̄s d3 nec abſq3 doctore īgrediat̄ uiam quā nūquā in
greſſus ē. ⁊ alibi canō. Qualis erit edificatō diſcipuli
ſi magr̄o ſe ītelligat eſſe maiorē. viij. q. ī. c. qualis. ⁊ ī
ſūma. qualis debeat eſſe doctor alios docēs. uid̄ bo.
tex. ī. c. o3. viij. q. ī. ⁊ in. l. ī. C. de ꝓfeſ. q̄ in vr. cōſtā.
li. xij. ubi tex. facit illos comites q̄ legerūt iugit̄ p̄. xx.
an. S3 ī ↄ̄riū faciūt multa. ⁊ p̄mo. c. ſi. j. d̄ magiſ. ubi
ſtudētes ⁊ docētes ponit tex. ut diuerſa. g° appellati
one ſtudētiū nō cōp̄rehēdit̄ doctor. ad idē tex. ī. c. ſu
per ſpecula. j. ne cle. uel mo. ubi patet q̄ ſtudiu3 p̄ti
net ī ſe auditū. nā p̄mo tex. ibi p̄miſit de audiētibus
⁊ poſtea ſubmittit q̄ ep̄i ī quoꝝ dioceſi ſtudēt ⁊c̄. ⁊ ſic
ꝓprie ille dicit̄ ſtudere q̄ alios audit. ad idē tex. in. c.
ex ſtudijs d̄ p̄eſūp. iūcto p̄n. tex. cū eo qd̄ ſequit̄ ibi:
auditioni ſapiētū ⁊c̄. Fatēdū tn̄ ē q̄ ſtudiū q̄nq3 com
p̄rehēdit alios actus preter meditationē ſaētie. ut p3
in. c. iij. de pac. ibi. ſtudioſe agendū eſt ⁊c̄. ⁊ in. l. ij.
ff. de dona. iter vi. ⁊ vx. ⁊ Iudicū ul. c. Ingētiq3 ſtu
dio ꝓuidēdū ē ⁊c̄. Itē hoc ꝓbat diffinitō. nā ſtudere

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF
1371 415 01

eſt diſcipline īuigilare ⁊ cū tota animi uolūtate appli
care ad ꝓficiendū in ea ſm Ug. quē ſeq̄t Io. an.
⁊ archi. in. c. cū de diuerſis de ꝓuil. li. vj. ⁊ hec diffini
tio nō proprie cōpetit doctori q̄ doctus ⁊ eruditus eē
dꝫ ⁊ ꝓuectus. ut in. c. p̄cal. in fi. de magiſ. ⁊ i. l. ma
giſtros. C. de ꝓfeſ. ⁊ medi. lib. x. ⁊ in. c. cum ex eo de
elec. li. vi. ⁊ in ꝑal. c. oꝫ. ¶ Itē doctor nō dr̄ proprie
ſtudere ſꝫ alijs uiā aperir̄ ⁊ ipſam ſciam exponer̄ ſeu
alijs tradere. ut dicit tex. in proemio. ff. poſt ꝑn. et i
§. icipiēte: ideo Io. an. in regula cū q̄d ꝓhibet̄ ḋ re.
iur. li. vi. in mercur. multū dubitauit ḋ illa q̄ōne. Nū
quid v̄tute ꝓuilegij ꝑ q̄ḋ cōceſſū ē ſtudētib⁹ i Bono
nia lꝫ a iure ſit ꝓhibitū ut poſſit ibi audire ius ciuile
⁊ in eo libere ſtudere: nūquid poſſint tute hoc ius le
gere ⁊ i eo doctorari. Et ante factū ꝯſulit ꝙ caueāt:
poſt factū v̄o n̄ credit illos icidiſſe i canonē. Sꝫ quā
tū ad ꝑmiſſā q̄ōnem bn̄ puto ꝙ ſi ꝓuilegiū ē fauora
bile appellatione ſcholariuꝫ cōp̄hēditur maxime le
gēs. ſꝫ ſi ē odioſū tūc nō cōp̄hēditur: q̄ nō proprie
ſtudet ut ꝑdixi. facit. q̄ḋ dicā. j. de ſalutatōne i illa. q.
An appellatione ſcholariū cōp̄hēdat̄ doctor. ⁊ ad
tex. in proemio ffoꝝ. quē allegat. d. Ant. r̄ndeo. ꝙ
ibi capit̄ ſtudiū pro loco ſtudij. nā maxime ex docto
ribus ꝑagit̄ ſtudiū. ut pꝫ i. d. l. magiſtros. ita etiaꝫ ca
pit̄ in. c. cū. ex eo de elec. li. vi. ⁊. c. cū de diuerſis p̄e
all. Fateri ē tn̄ ꝙ actus legēdi ē cōis doctori ⁊ ſcholari
bus. un̄ etiā ſcholares dicūtur legere: ut aperte pꝫ i
c. nō magno ne cle. uel mo. ⁊ i p̄cal. c. cū ex eo. De
doctore ꝓbatur i cle. i. de magiſ. ⁊ hoc ueꝝ ex ꝓp̄o
ſignificato uocabuli: ſꝫ uſus loquēdi hꝫ oppoſituꝫ: q̄
tm̄ doctores legētes cōp̄hēdūtur ex cōi uſu loquen
di. ⁊ iō icidēter examinādā ē h̄ utilis queſtio Nunq̄d
uſus loquendi ꝑferat̄ ꝓp̄o ſignificato uocabuli. Et
ꝓ itellectu ꝑmitte ꝙ ethymologia dat ꝓp̄iū itellectū
v̄bis: ut pꝫ i. c. forus. j. de v̄. ſig. ⁊ i. c. clericos. xxi. di.
optime facit tex. i. l. ſi pupillus. §. territoriū. ff. de v̄.
ſig. Et ꝯcluḋ breuiter poſt Bar. i proemio ffoꝝ. ⁊ i
l. inſtroꝝ. ff. de fi. iſtru. aliquid etiā ꝑ euꝫ uide i auc.
ſacramenta. C. ſi aduer. uen. ꝙ uſus loquendi ꝑfert̄
ꝓp̄o ſignificato uocabuli: ut i. l. labeo. ff. ḋ ſup. leg.
⁊ i p̄cal. §. q̄ḋ tn̄ caſſi⁹. ⁊ i p̄cal. c. ex l̄ris. etiā in mā
ſtricta: ⁊ hoc etiā ſequitur Bar. in. l. nō dubium. C.
de legi. ubi nō. dicit ſtatuta intelligenda ſm cōeꝫ uſū
loquēdi. hinc eſt ꝙ licet appellatione filiorum ex pro
p̄io ſignificato uocabuli etiam cōp̄hendantur ne
potes: ut dicit tex. in. l. liberorum. ff. ḋ v̄b. ſig. tn̄ pro
pter cōem uſū loquēdi n̄ cōp̄hēduntur nepotes: ut
ē tex. iſti. qui da. tu. te. poſ. i fi. ⁊ uide ibi ꝑ glo. hoc ēt
dictū aperte ſentit in ſili Io. an. i. c. fundamenta de
elec. li. vi. in nouella. ubi dicit ꝙ licet appellatione ne
potis tm̄ cōp̄hendantur deſcedēs ex filio uel filia:
ut pꝫ i. l. i. ⁊ i. l. iuriſconſultus. ff. de gradi. ⁊ in. c. ad
aplicaꝫ. al' ad ſedem. xxxv. q. v. et pꝫ etiam in arbo
re ꝯſanguinitatis ⁊ affinitat̨: tn̄ ex cōi uſu loquendi
cōp̄hendītur etiā fili⁹ fratris ul' ſororis. ⁊ ꝓpt̄ iſtuꝫ
uſū loquendi ꝯcludit ibi talē nepoteꝫ icludi etiā i di
ſpoſitiōe illi⁹. c. q̄ ē ualde odioſa. Fede. ḋ ſenis i ꝯſil.
xxxviij. noluit deſcēdētes ex fr̄e uel ſorore cōp̄hēdi
appellatiōe nepotū i mā odioſa licꝫ aliq̄n īpropꝛient̄
uocabula. Sed dictuꝫ Fede. puto reſtrigēdū q̄n hoc
nō hꝫ cōis uſus loquendi: al' aūt dictū ſuum nō ꝓceḋ
ret ꝑ predicta. Et dicit but. hoc ꝓcedere etiaꝫ ſi ſtatu
tū dictaret uerba debere intelligi ut iacēt: ſecus dicit i
legibus ꝯditi̧ a iuriſperitis: q̄ tūc ſm eū v̄ba regulan
tur nō ab uſu loquēdi: ſꝫ a ꝓp̄ietate uocabuli hoc i
telligit ueꝝ do. Ant. ⁊ puto bn̄ niſi eēt uſus loci cōdi
te legis: q̄ tūc debēt itelligi v̄ba ſm cōem uſuꝫ ſecus
aūt ſi lex cōp̄hēderet multa loca: ubi nō ē talis uſ⁹
loquēdi: q̄ tūc v̄ba intelligūtur proprie ⁊ non r̄gulā
tur ab uſu loquēdi. Itē addit ⁊ aliō nōbile. utꝫ ꝙ ſi
ſtatutū dictareꝫ uerba ḋbere itelligi nullo extrinſecus

addito uel intellecto ꝙ tūc debēt intelligi n̄ ſm uſuꝫ
loquēdi: q̄ ille itellectus ē extriſecus. ſ. ſꝫ ꝓp̄ium ſi
gnificatū uocabuloꝝ. ⁊ h̄ nō: q̄ faciūt ad mlta. ¶ 2°
gl. p̄cipal'r q̄rit que ſit mā i hoc ope. Et r̄ndꝫ ꝙ ſūt
ipſe ꝯſtōnes ⁊ decretales ep̄le ſub ſingulis titulis col
locate. Hec ꝑticl'a gl'. pōt dupl'r itelligi ſꝫ Io. an. ꝑ°
ꝙ ipa collocatio ꝯſtitutionū ſit mā: ⁊ ſm hoc glo. nō
bn̄ diceret: q̄ hec collocatō facit hoc uolumē ⁊ uolu
mē nō ē mā ſuiipſius. Pōt ⁊ 2° itelligi de decretalib⁹
ꝓut ꝑmitus ex̄uagabātur: ⁊ ſꝫ hoc gl. bn̄ dicit ꝙ ip̄e
decretales ex̄uagātes fuerūt ⁊ ſūt mā huius ꝯpilati
onis: ut exp̄ſſe colligit̄. j. i ꝓemio. §. ſāc. ⁊ adv̄te q̄
h̄ ꝓcedereꝫ inq̄tū Greg. nihil de ſuo poſuit ſꝫ reſpe
ctu iuriuꝫ ꝑ eū editoꝝ: mā ē illa que ē i hac ſcia. ⁊ di
cūt quidā ut refert hic Io. an. q̄ mā ē bonū cōe ſic
ēt in. ſcia morali. ⁊ ꝓ hoc. l. i. ff. de. iuſti. ⁊ iu. ibi: iu
ſticia ē ars boni ⁊ equi ⁊c̄. Sꝫ ueritas ē ꝙ mā huius
ꝯpilatiōis: n̄ dico ſcie ſūt ip̄e decretales: ſꝫ mā ſcie eſt
ipſuꝫ bonū cōe. hoc. n. itēdit lex ut ſeꝑet equū ab ini
quo ⁊ iuſtū ab iuſto: ut i ꝑal. l. i. ⁊. i. c. ad fidē. xxiij.
q. v. ⁊ de hoc ēt. j. rāgā. ¶ 3° q̄rit glo. q̄ ſit utilitas ex
hac ꝯpilatiōe. Et r̄ndet ut his lect̨ ⁊ itellect̨ ſciamus
diſcernere iter equū ⁊ iniquū ⁊c̄. Ex hac ꝑticula nō.
ꝙ itelligere n̄ ſequit̄ ad legere. vn̄ pōt eē legere ſine
itelligere. nā multiplex ē legere: q̄nq̄ꝫ. n. q̄s legit ad
corticē: ut ſt q̄ legūt ſuꝑficial'r ⁊ n̄ itelligūt. Eſt aūt le
ger̄ ocl'o mētis ⁊ cordis: ut ſt legētes ⁊ itelligētes. Ali
q̄ḋ ē legere mētale: ut ſūt legētes ea q̄ ſt delecta ꝑ p̄i
cipiū ⁊ finē. ad hoc. c. iter dilectos de fi. iſtru. ⁊. l. i. §.
ſꝫ ⁊ ſi legi. ff. de his q̄ i teſta. delen. ⁊ h̄ faciūt ad mul
ta. ꝑ° nūquid teſt̨ ꝯcludat ſi dicat ſe ſcire eo ꝙ legit.
⁊ v̄ꝫ ꝙ n̄ q̄ nō ē ſufficiēs cā ſcie: q̄ potuit legē n̄ tn̄ i
tellegē ſꝫ ꝯ̄riū ē ueꝝ: q̄ ſufficit ꝙ reddat cauſā ꝓpin
quā ſēſui ut uidi q̄ p̄ns fui: ⁊ audiui q̄ p̄ns erā. naꝫ
dictū teſt̨ dꝫ itelli' mltū ꝑigue. ⁊ ex dicto declarat̄ cā.
nā ſi ꝑ° dic̄ ſe ſcire: ⁊ poſteā reddit cauſam q̄ legit ul'
p̄ns erat: dēm⁹ intelligē ꝙ ip̄e legēdo itellexit: ⁊ adhi
bēdo p̄ntiā audiuit. ad h̄ q̄ḋ nō. Io. an. i. c. ij. ḋ re.
li. vj. ⁊. Bar. in. l. i. §. tutor. ff. ḋ auc. tu. uide q̄ḋ dixi
i. c. cū cauſaꝫ ḋ teſti. ad ꝑdicta fac̄. l. dic̄ ꝓferre. §. co
raꝫ. ff. de arbi. ⁊. l. corā. ff. ḋ v̄. ſig. ⁊. nō. i. c. coꝝ. xj.
q. iij. nō. n. dꝫ q̄s p̄ns actui q̄n nō audit ut ibi. ꝓp̄ie
tn̄ legē iportat lectionē uiſualē ⁊ itellectualē. ad hoc.
c. ꝑlect̨. xxv. di. ⁊. iō id q̄ḋ uenit ex mēte n̄ dꝫ q̄s lege
re. ꝓ hoc ꝙ nō. Inn. i. c. pe. i fi. de offi. dele. ubi nō
bil'r dicit ſn̄iaꝫ n̄ eē nullā lꝫ ex mēte ⁊ ꝑ iterp̄tatōnē
hēat i ſe iuris errorē: ⁊ tn̄ ſecus ē q̄n ipſe error ex̄mi
tur i ipa ſn̄ia. Faciūt ēt ꝑdicta ad ſtatuta puniētia le
gētē iſtr̄m dānatū ⁊ libellū famoſū: nūq̄d ꝯp̄hēdat
tm̄ legētē uiſualit̄ an ēt mētal'r: ⁊ pōderāda ē cā ſtatu
ti. ¶ 4° gl. p̄cipal'r q̄rit cui ꝑti ꝑhie ſuppōat̄ h̄ ſcia.
Et dic̄ ꝙ ethice. i. morali ſcie. ⁊ exponatis. i. moralis
ſcie: q̄ ethica q̄ tractat de morib⁹ diuidit̄ i monaſticā
economicā ⁊ politicā. vn̄ Ariſtote. cōpoſuit libꝝ ethi
coꝝ ⁊ libꝝ economice: ⁊ librū politicoꝝ. Monaſti
ca ē ſcia tractās qual'r q̄s dꝫ ſeipſuꝫ regere ⁊ v̄tuoſe
uiuere: ⁊ dꝫ a monos q̄ḋ ē unuꝫ. Economica tractat
de regimine familie. qual'r q̄s dꝫ regere ſuā familiaꝫ
honeſte ⁊ v̄tuoſe. Politica v̄o tractat de regimie ciui
tatū. vn̄ hec ſcia iuris cōp̄hendit oīa iſta tria: q̄ tra
ctat qual'r q̄s dꝫ ſeipſū regere: ut pꝫ. j. i ꝓemio. §. iō
qꝫ. ibi: ut honeſte uiuat. itē qual'r dꝫ regere familiam
⁊ ſe hr̄e circa alterū: ut pꝫ ibi alterū n̄ ledat. itē qual'r
dꝫ alios regere ⁊ ciuitates gubernare: ut pꝫ ibi. ius
ſuū ⁊c̄. ⁊. ff. de offi. ꝑſi. l. congruit. ⁊. c. i. ḋ offi. or. cū
ſi. Aduerte tn̄ q̄ lꝫ hec ſcia iure ſubijciat̄ ethice: n̄ tn̄
ꝑꝑ hoc iferr̄ ꝙ ſcia moralis que cōtinet̄ i libris ariſto
telis ſit nobilior iſta: imo iſta nobilior illa inquantū
magis ſpecifice tractat de moribus. naꝫ q̄ḋ illa tradit
in genere ⁊ in confuſo. hec ſcia iuris tradit in ſpecie
et in particulari: ⁊ ideo hec notabilior ⁊ nobilior eſt

ſcia

ſcīa q̄ cognoſco te eē Petrum ꝙ illa q̄ cognoſco te
hoīez eſſe. Illa .n. moralis ſcīa q̄ cōtinet̄ ī libris Ari
ſtotelis tractat ꝺ̄ moribus ī cōfuſo: utputa ꝙ n̄ liceat
alicui aliū occider̄. ⁊ ſcīa iuris diſtiguit an ⁊ qn̄ licitū
ſit aliū occider̄. Itē ꝙ q̄s ꝺ3 alere filios: ⁊ ſcīa nr̄a an
⁊ qn̄ teneat̄ alere ⁊ qualr̄ alimēta ſint p̄ſtanda. ⁊ iō
ꝯcludē ꝙ ſcīa iuris ſubijcit̄ ethice: q2 tractat de mori
bus ſicut ethica: n̄ tn̄ ſubijcit̄ ei adeo ut dicat̄ nobili
or. Itē cōſidera maxīe hoc ꝓcedere ī ſcīa iuris cano
nici q̄ ſimpliciter nō ſubijcit̄ ethice ſ3 metaphyſice ⁊
theologie ī qua tractat̄ de deo: ⁊ ꝑ maiori ꝑte tracta
tus huius ſcīe dirigit nos ī deū: ut p3 ī uolumīe ꝺ̄cre
ti ⁊ ī multis iuribus huius cōpilationis ⁊ clemētina
rū ⁊ ſexti libri maxīe ī. c. fi. de p̄ſcrip. c. cū cōtingat. ꝺ̄
iureiur. ī. c. l3. co. ti. li. vj. cū multis ſi. ⁊ maxīe ī. c. i.
ī fi. j. de ſum. tri. non tn̄ ꝑ hoc dicēdū ē ꝙ hec ſcīa ſit
idē cū theologia: q2 ut dicit Io. cal. theologia tractat
p̄ncipaliter de deo ⁊ qualr̄ hō reparat̄ ⁊ glorificat̄ a
deo: hec uero ſcīa iuris canonici tractat p̄ncipalr̄ de
hoīe operatiuo qualit̄ bn̄ uiuēdo poſſit beatificari:
ut ī pal. c. i. de ſū. tri. Et ex h̄ infert̄ ꝙ hec ſcīa iuris
canonici n̄ ē mera practica ſicut ius ciuile: q2 ꝑtim ē
ſpeculatiua ī qua aſſumit ꝑte3 de theologia ⁊ meta
phyca. Eſt ergo h̄ ſcīa q̄dā mixtū ꝑtē capiēs ex the
ologia īquātu3 ītendit ī finē eterne beatitudinis: ⁊ ꝑ
tim ē ciuilis inquātū tractat de t̄palibus ſine quibus
ſpūalia diu eſſe n̄ poſſent. ī. q. i. ſiquis obiecerit. ⁊ ex
hoc p3 excellētia huius ſcīe ad ius ciuile. hn̄t .n. ſe ut
aīa et corpus. l3 .n. ut rūq3 ius intēdat inducē hoīes
ad bonū cōe differūt tn̄ ī mō īducendi. nā ius ciuile
intēdit hoīe3 dirigere ī bonū cōmune ſm̄ ꝙ cōgruit
humāe ſocietati ciuilr̄ uiuēti: ſ3 quē modū bonū cōe
h3 ui ꝓmoueri ꝑ legalē iuſticiā ⁊ ciuilē amicitiā. Ius
v̄o canonicū ītēdit dirigē hoīe3 ad bonū cōe ſ3 ꝙ cō
gruit humane ſocietati: q2 nō ſolu3 ciuilit̄ uiuit: ſ3 ſ3
fidē ī deū ītēdēdo ⁊ uitā aliā expectando. Bonū aūt
cōe ſic acceptū nō pōt cōſeruari ꝑ ſolā legalē iuſticiā
⁊ ciuilē amicitiā: ſ3 ultra hoc requirit̄ quedā celeſtis
amicitia ſine qua īpoſſibile eſt hoīe3 ī deū tender̄. ſicē
ergo potiſſima uirtꝰ ad quā conat̄ ius ciuile eſt ipſa
legalis iuſticia: et ciuil' amicitia ita potiſſima uirtꝰ ad
quā conat̄ ius canonicū eſt ipſa celeſtis amicitia quā
charitatē uocamꝰ. ⁊ de hoc per Io. an. in regl̄a poſ
ſeſſor in mercu. Et ex predictis hēs ueꝝ finem ⁊ ſub
iectū ſcīe huius: ⁊ ī qͦ differt a theologia a iur̄ ciuili
⁊ a morali ſcīa q̄ cōtinētur ī libris Ariſt. ¶ Quito h̄
glo. p̄ncipaliter q̄rit de modo agēdi ī hac cōpilatiōe
⁊ r̄ndet ꝙ diuidit actor opꝰ ſuū ī quiq3 ꝑtes ad iſtar
q̄nq3 ſēſuū corꝑis quos q̄l3 q̄ iudicat hēe ꝺ3: al's nō
eſt idoneus iudex ſm̄ glo. pͦ nō ex hac ꝑticula glo.
ꝙ ual3 ſilitudo a remotis. nā iſtud ſimile: ꝙ ſicut ſūt
quiq3 ſēſus ī corpore humano: ita in quiq3 ꝑtes ꝺ̄be
bat diuidi hoc corpꝰ: ē ualde a remotis ſimilr ī. c. nō
ꝺ3. de ꝯſan. ⁊ affi. ⁊ in ꝓemio ffoꝝ. §. icipite. hoc tn̄
arg. de facili tollit̄ aſſignādo aliquā diſſimilitudine3.
⁊ uide modū ꝺ̄ſtruēdi hoc ar. a ſili ī. c. ꝑ uenerabilē.
qui fi. ſint le. ⁊ dicet̄ in. c. tranſlato. j. de cōſti. 2ͦ colli
ge ex glo. ꝙ carēs aliquo ſenſu corporeo non pōt eē
iudex. Aduerte q2 de carente ſenſu ītellectus hētur.
iij. q. vij. §. tria. de carente ſenſu uiſus legit̄ ⁊ nō. in
l. cum pretor. ff. de iudi. ⁊ in. c. fi. de re iudi. li. vi. ⁊ ui
de aliquid ꝑ Inno. ī. c. ſciſcitatus. de reſcrip. ſ3 ꝺ̄ ca
rente ſenſu odoratus uel guſtus uel tactus n̄ reperit̄
iure expreſſu3 ꝙ n̄ poſſit eē iudex. uñ putat Io. an.
talē habilē ad iudicādū niſi talis eēt res ꝙ oporteat
ipſu3 iudicare ꝑ iſtū ſenſū quo caret: q2 tūc n̄ eēt ido
neus iudex. hoc ꝺ̄m n̄ puto ueru3: q2 iudex n̄ h3 iu
dicare ſ3 ꝓpriū ſenſum. vn̄ l3 iudex guſtādo dicat rē
amarā uel fetidā odorādo: n̄ ꝑꝑ hoc ē ſibi credendū
ut ſic iudicare poſſit: q2 ꝺ3 iudicare ſm̄ ꝓbata ⁊ ſm̄
ꝯſciām īformatā ex atteſtationibus ⁊ alijs iuribꝰ ꝑti

u3. ad hoc. ij. q. j. dn̄s ops. ⁊ qꝺ̄ nō. iij. q. vij. iudicet
⁊ ī. c. qm̄ ꝺ̄ ꝓba. ſiſe qꝺ̄ dixi ꝺ̄ notario ī. c. cū cām. ꝺ̄
teſti. q̄ n̄ pōt atteſtari de ſenſu guſtus uel odoratꝰ. ſ3
tm̄ de hiſ q̄ uidit uel audiuit. ⁊ ꝑ hoc ē expedita p̄ria
gl. ⁊ n̄ ꝓſequit̄. vj. v3 quis ſit libri titulꝰ ꝺ̄ quo tn̄ in
p̄ri. q̄ſiuit. ſ3 dic ꝙ titulꝰ ē. Incipit ꝯpilatō dn̄i Gre.
pape. ix. Et notāter dr̄ ꝯpilatō ⁊ n̄ liber. q2 Greg. n̄
edidit oīa iura ī hoc uoluīe redacta ſ3 ꝯpoſuit hoc
uolumē ex uarijs ꝯſtitutiōibus ſuoꝝ p̄deceſſoꝝ. aliq̄
bus tn̄ addit q̄ fuerūt ꝑ eū edita. ut p3 ī proemio. §.
ſane. ⁊. §. adijacies. Hoc. aliter reaſſumūt mām gl.
⁊ īter ceteros clarꝰ reaſſumit do. meꝰ ⁊ pꝰ ipſu3 dic
ꝙ oīu3 entiū unū ē ſūmū ⁊ p̄ncipiū a quo cūcta ꝺ̄pē
dēt qꝺ̄ ē cāns ⁊ non cātum ut deꝰ qui ē eternꝰ a n̄llo
depēdēs. ut ī. c. j. j. ꝺ̄ ſum. tri. Cetera v̄o ab eo ſunt
cāta: ⁊ hoꝝ cātoꝝ quedā cāta ſunt ⁊ n̄ cā ut res cor
poree. quedā ſunt cāta ⁊ cauſe ut res ſpūales ⁊ intel
lectuales. Cū aūt hoꝝ cauſatoꝝ uolumꝰ hr̄e plenam
noticiā īquirimus cām. ſcire ē .n. rē ꝑ cām cognoſcer̄
ut p̄rio libro poſterioꝝ: ⁊. c. ītelligētia ꝺ̄ v̄. ſig. Iō ſi
uolumꝰ hēe plenā noticiā huius ſcīe debemꝰ īquire
re de cauſis. ⁊ tā in hac ꝯpilatōe ꝙ̄ ī alijs q̄tuor cāe
ſolēt reddi. uñ aduertēndū ꝙ ꝺ̄ quol3 producto du
plex hr̄ ꝯſideratio. p̄rio q̄tenus ꝓducit. ſcꝺ̄o q̄tenus
ē ꝓductū. ſ3 primā hēmꝰ duas cās. ſ. efficiētē ⁊ fina
lē. ⁊ ad has duas cās facit. xxiij. q. v. de occidendis
⁊. c. n̄ fruſtra. ⁊ querere de cā finali ī hac ꝯpilatōe ē q̄
rere q̄ ſit ītentio ⁊ q̄ utilitas ut ī glo. Querere v̄o de
cā efficiēti ē q̄rere q̄s ſit libri titulꝰ. Iuꝝ ſm̄ modu3 q̄
tenꝰ ē res ꝓducta ꝯſiderat̄ cā mālis. itē ⁊ formalis.
⁊ ꝑ his duobꝰ facit. xxxij. q. ij. qꝺ̄ v̄o. ꝺ̄ ꝯſe. diſ. ij. pa
nis. ⁊. c. q2 corpꝰ. ⁊ q̄rere de cā māli ē q̄rere q̄ ſit mā
ī hac ꝯpilatōe. Itē cui ꝑti ꝑ hīc ſupponat̄ ⁊ ſic qꝺ̄ ſit
ſubiectū ī hac ſcīa. Querere v̄o de cā formali ē quere
re de mō agēdi de quo ī gl. ¶ Vn̄ pͦ querit̄ que ſit
cā finalis. Gl'. r̄ndet dū dicit que ſit utilitas. ſ3 adv̄te
lariꝰ. ꝙ quedā ē cā final' īproprie dicta quā dicit ipul
ſiuā qua ceſſante n̄ ceſſat effectus. ut in. c. ex ꝑte. de
ꝯuer. ꝯiug. ⁊ nō. ī. c. poſt trāſlationē ꝺ̄ renū. Quedā
ē cā final' ꝓprie q̄ ceſſante ceſſat diſpō: ut ī. c. cu3 ceſ
ſante. ꝺ̄ appel. Vn̄ ſi q̄rimꝰ de cā ipulſiua ī hac ꝯpi
latōe dicūt quidā ꝙ fuit decre. corā. j. ꝺ̄ elec. q2 cum
fuiſſet allegata corā Gregorio. ix. ⁊ n̄ fuiſſet iuenta in
aliq̄ ꝯpilatōe: Greg. ut euitaret deīceps hūc errorem
fecit hāc ꝯpilationē: hoc tn̄ n̄ ꝓcedit: q2 illa ꝺ̄cre. fuit
ī quarta ꝯpilatōe: ſ3 de hoc n̄ ē curandū: q2 mltiplex
potuiſſet eē cā ipulſiua. ſicē multis cauſis hoīes mo
uent̄ ad ſtudeñ ꝺ̄ quibus ꝑ Hoſt. ī p̄ri: ſūme. ¶ De
ſcꝺ̄o igit̄ ad cām finalē ꝓprie. ⁊ ē diceñ ꝙ ē duplex
q̄dā ꝓpinqua. quedā remota. ꝓpiqua ē illa quā po
nit glo. ibi que ſit utilitas: ut. ſ. ſciamus diſcernere ī
ter equum ⁊ iniquū ⁊c̄. Cauſa uero remota eſt feli
citas ꝑꝑ quā hoīes ſtudere debēt. ad hoc tex. ī proe
mio ffoꝝ. ibi omni eo locoq3 felices. ⁊ hec ꝓcedūt
dū querit̄ de cā finali. que ꝺ3 mouere cupiētes ꝓfice
re in ſcīa. Sed ſi querimus de cā finali que mouit
Greg. ix. dicendū ē ꝙ duplex ē: una remota alia pro
pinqua. ꝓpinqua ē illa quā reddit glo. dum querit
que fuit ītentio Greg. remota uero ē ut faciat hoīes
bonos. ad hoc .n. tēdit ſcīa: ut. l. j. ff. ꝺ̄ iuſ. ⁊ iure. ibi
ius ē ars boni ⁊ equi. ⁊c̄. ¶ 2ͦ querit̄ de cā efficienti.
dic ꝙ ē duplex. quedā p̄ncipalis. quedā inſtr̄alis. p̄n
cipal' ē duplex. ꝓpiqua ⁊ remota. ꝓpiqua fuit Gre.
ix. ⁊ ex hoc hr̄ quis ſit libri titulꝰ. remota v̄o fuit deꝰ
a quo cūcta ꝓcedunt ⁊ qui promulgat iura ꝑ roma
nos pontifices ⁊ imperatores. viij. diſt. quo iure.
xvi. q. iij. c. fi. C. ꝺ̄ p̄ſcrip. lōg. tēp. l. fi. Inſtr̄al' v̄o fuit
Rai. ut p3 ī ꝓemio. ⁊ fuit iſte ſ3 Vi. uir ualde lr̄atꝰ
oriūdꝰ ꝺ̄ catalonia ubi ſ3 ui. nō dat̄ actio ex ꝓmiſſo.
hoc dixit ui. ſ3 Io. an. q2 ui. fuit ibi iuitatus ꝑ quedā
ſcholarem quem poſtmodum penituit ⁊ ſic fuit in

peditꝰ itinerare ⁊c̃. dicit tñ do. Anto. ꝙ contra tales
detinentes uiatores nauis iuitatis deberet dari ſaltẽ
actio de dolo ad itereſſe. ar. in. l. ſed actio. ff. ſiquis
cau. ¶ 3ꝰ querit̃ de cã materiali. dic ut. s̃. dixi: ꝙ aut
querit̃ que ſit mã ſcie ⁊ ꝑ ꝯñs quid ſit ſubiectũ i hac
ſcia. quidã ꝙ bonũ cõe ut. s̃. dixi. Jo. de lig. dicit ꝙ
ſubiectũ ſcie canonice ẽ hõ catholicus dirigibilis ꝯſti
tutõibus eccliaſticis i bonũ ſimplr̃ hũanũ ⁊ diuinũ.
ad hoc. n. tendit ſcia iuris canonici. ſubiectũ uero in
ſcia ciuili ẽ hõ politicus dirigibil' ꝯſtõnibus legalibꝰ
i bonũ ſimplr̃ humanũ. ¶ Ultio querit̃ d̃ cã forma
li. ⁊ dic ꝙ ẽ duplex: forma tractatus: ⁊ forma tractã
di. Forma tractatus ponit̃ ꝑ glo. dũ dicit quis ſit mo
dus agẽdi. nã ipſa diuiſio i quinqꝫ ꝑtes ẽ forma huiꝰ
tractatꝰ. Forma ṽo tractãdi ẽ modus ꝓcedẽdi i hac
ꝯpilatõe. ⁊ iſte ẽ multiplex: ut ſtatutiuus preceptiuꝰ
diſpoſitiuus ⁊c̃. prout colligit̃ ex corpore ipſoꝝ iuriũ.
nã quedã iura ꝓcedũt ſtatuẽdo. quedã precipiẽdo.
quedã ꝯſulendo ⁊c̃. ⁊ ex his hr̃ materia gl. ꝑ uerba
latiora ⁊ elegantiora ⁊c̃. Ab.

GRegorius.

Diuidit̃ i duas ꝑ
tes principales.
g In pria ponit̃ ſalutatio. i ſa exordiuꝫ. ſa
ibi rex pacificꝰ. pria ſubdiuidit̃. qꝛ pᷓo po
nit̃ quis ſcribit. ſo quibꝰ ſcribit ibi dilectis. 3ᵒ ſalutat
⁊ bñdicit ibi ſaluteꝫ. ¶ Nõ pᷓo ꝙ papa anteponit ſe
illis quibus ſcribit. ⁊ hoc ẽ hodie de ſtilo curie. al's
lr̃e ñ ualerent. ⁊ de mã dic ut in. c. ꝙ̃ graui d̃ cri. fal.
olim uero ꝑꝑ nimiã humilitatẽ papa ſe poſtpõebat
ut in. c. dilectiſſimis. xij. q. j. ſꝫ hodie creuit põpa ec
clie. de ꝯſe. di. i. uaſa. ¶ 2ᵒ collige ꝙ papa ſcribit ſe
epꝫ. ⁊ hoc iõ qꝛ ñ ab ordie ſed a dignitate uult ſe de
nominare. ⁊ dic ut nõ. gl. i procmio ſexti libri. ¶ Et
ſic collige ꝙ ex dignitate ñ dꝫ quis ſcãdꝫ ſcere in ſuꝑ
biã. ſꝫ potiꝰ humiliare. dicẽñ tñ ꝙ non dꝫ prelatꝰ ſeu
aliquis preſidẽs ſe multũ humiliare circa ſubditos
ne ꝯtemnet̃ ab eis ꝑꝑ nimiã familiaritatẽ. ut dic̃ tex.
in. l. obſeruandũ. ff. d̃ offi. ꝓſi. ⁊ qꝛ dũ nimiũ ſeruat̃
humilitas regẽdi frangit̃ auctoritas. ut ẽ tex. i. c. qñ
lxxxvj. di. uñ illd̃ uulgare. familiaritas nimia ꝯtẽptũ
parit. ſꝫ dicebat Azo illd̃ uerbũ ꝓcedert̃ iter fatuos.
qꝛ fatui tm̃ ꝯtẽnũt preſidẽtẽ ex familiaritate. ñ tamẽ
prudẽtes. imo magis ꝯmẽdãt preſidẽ. d̃ quo ꝑ glo. i
preal. c. qñ. Itẽ collige ꝙ papa ſubditos appellat fi
lios. ⁊ hoc ꝑꝑ dilectionẽ. ⁊ põdera qꝛ ñ dicit i xp̃o ni
ſi ſcribat abbatiſſe. ñ. n. ẽ de ſtilo curie ponert̃ i xp̃o
niſi ſcribat abbatiſſe uel regibꝰ. ut i. c. dilecta d̃ ma. ⁊
obe. ⁊ de exceſ. ꝑla. dilecta. ⁊ uide ꝑ Spe. i ti. de re
ſcrip. ꝑſen. §. i. ¶ Nõ doctores facere uniuerſitateꝫ.
clarꝰ ꝓbat̃ i. c. ex lr̃is. ubi tex. nõ. j. de ꝯſti. An autẽ
ſcholares de ꝑ ſe faciãt uniuerſitatẽ. gl. iuris ciuil' tꝫ
ꝙ ñ i. l. fi. C. d̃ iur. om. iudi. qꝛ ñ exercẽt aliquaꝫ pro
feſſionẽ. ſꝫ addiſcũt tex. ur̃ ꝓbare ꝯ̃riũ i. c. qꝛ i cãis d̃
ꝓcu. ⁊ ſic iterpretat̃ ꝯſuetudo q̃ ẽ optia legũ inter
pres: d̃ ꝯſuc. cũ dilectꝰ. ⁊. l. ſi de iterpretatõe. ff. de le
gi. ¶ No ar. ꝙ appellatõe ſcholariũ ñ ꝯprehenditur
doctor. nã hic ponit̃ copula iter doctores ⁊ ſcholares
que hꝫ ꝯiũgere diuerſa: ut nõ. in. c. querelã. d̃ ſimo.
⁊ nõ. glo. de iu. ⁊ fa. ig. ff. ſuꝑ Rica. ⁊ de hoc. j. lanꝰ
tangã. Itẽ collige ꝙ cũ papa ſcribit uniuerſitati ap
pellat oẽs filios nec uiciat̃ reſcriptũ: lꝫ ibi aliqui ſint
epi. ñ ẽ. n. ṽiſimile qui i ſtudio ñ fuiſſent epi ſtudẽteſ
⁊ tñ oẽs appellat filios. ¶ Ultio collige moduꝫ ſalu
tãdi ⁊ bñdicẽdi. q̃d ãt operet̃ h̃ ſalutato: dic ꝙ remit
tunt̃ pctã uenialia. ut nõ. i ꝓemio ſexti. ⁊ hoc uerum
ſm̃ illã gl. ſi ñ itunt mortalia: qꝛ ueniale oppõit̃ fer
uori charitatꝭ. mortale ṽo opponit̃ charitati. ⁊ qꝛ illa
gl. quibuſdã ur̃ abſurda: dic ſenſũ ee ꝙ ueiale extin
guit feruorẽ charitatꝭ quẽ hõ hꝫ ſeu hr̃e dꝫ circa deuꝫ
uñ eo ipſo ꝙ q̃s peccat uenialr̃ ñ diligit deũ feruẽter
uñ extiguit̃ ille feruor lꝫ remaneat charitas. mõtale
ṽo nedũ extiguit feruorẽ ſꝫ etiã ipſã charitatẽ: qꝛ eo
ipſo ꝙ q̃s peccat mortalr̃ deſinit hr̃e charitatẽ erga d̃
um. uñ extirta ẽ charitas. Ad ꝓpoſitũ ergo non põt
ꝯ̃mitti ueniale ubi adeſt mortale: qꝛ ubi q̃s nõ hꝫ cha
ritatẽ quõ põt hr̃e feruorẽ charitatꝭ: certe mime. ⁊ iõ
nõ remittit̃ qꝛ nõ põt reſtitui charitatꝭ feruõ ubi nõ ẽ
charitas. ſicut dicimus i ſimili de originali pctõ ꝙ nõ
remittit̃ niſi remittat̃ actuale: ut. j. de baptiſ. c. maio
res. ⁊ ibi uide rationeꝫ. ¶ Sed quero qꝛ docto. ety
mologiçando hoc nomẽ Gregorius dicũt ꝙ idẽ eſt
qd̃ uigilãs qꝛ bene uigilauit faciẽs uel fieri faciẽs hoc
opus: ul' dr̃ q̃ſi gregẽ regẽs per bonã doctrinã ⁊ fuit
iſte Gregorꝰ ſm̃ Uin. ꝑſpicaciſſimi igenij ⁊ magne
ſcie i utroqꝫ iure. ⁊ ſic uidentur doctores arguere ab
etymologia nois ꝓprij. Jõ quero nunquid ſit licita
iſta argumtatio a nomine ꝓprio. Bar. ſuꝑ Rica iſor
tiati tꝫ ꝙ nõ: qꝛ ꝓpria nomina iponũtur ad benepla
citũ ⁊ quotidie pñt mutari. l. i. C. de mu. no. hoc tñ ẽ
uerꝫ ꝙ ex nomie bono orit̃ bona ꝓ̃ſũptio: ⁊ ex noie
prauo ⁊ turpi nõnũquã orit̃ ſiniſtra. ad hoc qd̃ nõ.
Accur. i. l. facta. §. ſi i danda. ff. ad trebel. ubi expo
nit ſuũ nomẽ. uñ refert Jo. an. i. c. cũ ſcõm. j. d̃ ꝓ̃bẽ.
uxorẽ ſuã dixiſſe ꝙ ſi noia d̃berẽt emi magno precio
bona noia emi d̃berẽt: qꝛ ut dixi: lꝫ ar. ex noie ꝓprio
neceſſario ñ ꝯcludat: attñ ex turpi qñqꝫ orit̃ ſiniſtra
ſuſpicio. credẽtes nõnulli illud nomẽ fuiſſe impoſitũ
ab euẽtu: ⁊ ſic ſepe euitãtur tales ſić experiẽtia ſepe
cõpertũ ẽ. uñ ⁊ Juſtinianus dr̃ iuſticiam faciẽs ut in
procmio ffoꝝ. Bonifaciꝰ quaſi bona faciens ul' põtẽ
faciẽs ſubditis ꝑ bona exẽpla: ⁊ ſic de ſiſibus. ad hoc
uide gl. i. i procmio de. ubi Jo. an. indirecte extulit
nomẽ ꝓpriũ. An aũt licita ſit idiſtĩcte ꝓprij nominis
mutatio. Cõclude ꝙ ex cã mutari põt uñ mutat̃ no
mẽ pape ut nõ. i ꝓemio ſexti. de imperatore ṽo non
legit̃ ꝙ mutet nomẽ in coronatione. Itẽ alicubi ſua
tur i intrãtibus religionẽ. ſꝫ cã ceſſãte diſtigue inter li
beꝝ ⁊ ſeruũ: qꝛ liber ad placitũ põt ſibi mutar̃ dũmo
do ceſſet dolus: ſꝫ uolũtaria mutatio ꝓhibetur i ſer
uo: qꝛ poſſet fraudare dñm ꝑ mutationẽ nois. l. i. et
qd̃ ibi nõ. C. de mu. no. A noie ṽo appellatiuo licita
ẽ argumẽtatio: ut nõ. Bar. in pluribus locis ut. l. ij.
§. appellata. ff. ſi cer. pe. ⁊ in. l. i. ff. de ṽb. ſig. ꝓbat̃
i. c. forus. de ṽ. ſig. ⁊ i. l. ſi pupillus. §. territoriuꝫ. ff.
de ṽ. ſig. ⁊ hoc iõ: qꝛ nomina appellatiua ſũt imuta
bilia. l. ſiq̃s in ſũdi uocabulo. ff. de lega. i. niſi ex con
ſuetudine mutarent̃: tũc eñi nõ ualet argumẽtatio a
noie appellatiuo q̃ſi uſus loquẽdi ꝑ̃ferat̃. l. labeo. ff.
de ſup. lega. ⁊ in. c. ex lr̃is. j. d̃ ſpon. ⁊ dic ut plene di
xi. s̃. ſuꝑ gl. ¶ An aũt duret nomẽ appelatiuũ ſeu i
poſitũ ab euẽtu ſi eſſꝫ exercitiũ. Bar. i ꝓemio ffoꝝ ꝙ
ſic. uñ imꝑator dr̃ auguſtus ab augẽdo: qꝛ auget̃ dꝫ
rempublicã: ⁊ ꝓmouere iperiũ: ⁊ lꝫ nõ augeat de fa
cto: nihilominus dr̃ auguſtus: qꝛ adeſt habitus d̃ fa
cili reducibil' ad actũ. ſic dicẽdũ i mercatoribus ſtudẽ
tibus ⁊ ſilibus. ꝙ lꝫ actu nõ exerceãt illã ꝓfeſſionem
ñ tñ perdũt nomẽ appellatiuũ ex quo ſubeſt habitꝰ.
Aduerte qꝛ nõ puto hoc idiſtincte ꝓcedere i ꝓ̃uilegio
idulto ſub noie appellatiuo: ut ſi ꝓ̃uilegiũ idulgetur
ſcholaribus ſub noie appellatiuo ut h̃ ⁊ i multis lo
cis. Uñ ur̃ diſtinguẽdum ꝙ aut diuertit a ſtudio aio
rediẽdi: ⁊ tũc nõ dr̃ diuertiſſe: ⁊ remanet nomen
etiã ad effectũ ꝓ̃uilegij ꝯſequẽdi: de pe. diſt. i. diuor
tiũ. aut ſine cã diuertit a ſtudio: ut qꝛ uagat̃: ⁊ tũc
certe nõ gaudebit ꝓ̃uilegio ſcholaribus idulto: qꝛ nõ
ſufficit quẽ i ſcholis morari niſi iſiſtat ſcie. ut optime
ꝓbat tex. i. c. cũ ex eo. de elec. li. vi. i ṽ. ſtudẽtes. facit
optie. xvi. q. i. generalr̃. ⁊ idẽ tꝫ hic Collectarius.
¶ An aũt ſit licita argumẽtatõ ab alluſioẽ ul' etymo
logia uocabuli: dicẽdũ ꝙ ſic ut nõ. i. l. i. ff. de tute. ⁊
i preal. §. appellata. ⁊ hoc uerꝫ niſi d̃ffinitio cõtradĩ
cat: qꝛ diffinitio ꝑ̃fert̃. dat. n. ſeu exponit uera ꝓprie
tatem

tatē rei. n̄ ſic facit alluſio ſeu etymologia uocabuli.
q₂ alr̄ declararet rē ſm̄ genus ⁊ n̄ ſm̄ ſpēm. exēpluꝫ
i codicill' qui dꝫ mētis teſtatio ſicut teſtamētū. ⁊ tamē
ſtricte n̄ ē teſtamētū: cū maioꝛ ſolēnitas requirat̄ in
uno ꝙ̄ i alio: ut uulgariter pꝫ ⁊ hic nō. ¶ Sꝫ quero
q₂ hic inſerit̄ nomē pape: nūquid in quolibet inſtr̄o
ſit inſerendū nomen pape. Jo. an. ꝙ ſic. ad hoc ꝙ
hꝫ in auc̄. ut prepo. no. impe. colla. v. Do. an. cōclu
dit ꝙ in terris imperij inſerendū ē nomē iperatoꝛis
⁊ hoc in tp̄alibus: i terris uero eccleſie ⁊ in ſpūalibꝰ
inſerendū ē nomen pape: ſalua tm̄ ſemꝑ ꝯſuetudie.
nā ꝯſuetudo maxie ē attendēda circa huiuſmodi ſo
lēnitatē. ad hoc bona glo. i dicta auc̄. ut prepo. no.
impe. que dicit ꝙ lꝫ de annis dn̄i nullibi caueatur ꝙ
ſint inſerendi. tm̄ q₂ de ꝯſuetudie iſerunt̄ ſi nō appo
nunt̄: inſtr̄m corruit. ⁊ ſic ſingu. nō ex illa gl. ꝙ omiſ
ſio ſolēnitatis ex ſola ꝯſuetudine iducta hꝫ uiciat̄ ac
tū. ¶ Sed circūſcripta ꝯſuetudie cēt probabilit̄ du
bitandū: nūquid ſi i terris eccleſie n̄ inſerat̄ nomen
pape uiciet̄ inſtr̄m: hoc dico q₂ illa auc̄. ur̄ odioſa in
quantū dicit nullitatē actus: ut cū diſponit tm̄ de ipe
ratoꝛe n̄ ur̄ extendēda reſpectu irritatōis ad papā. li
cet d̄beat extēdi reſpectu diſpōnis ſicut i ſimili tradit
theoꝛicā Jo. an. in. c. diſpēdia. de reſcrip. li. vi. ubi
dicit diſpōnem penalē extendēdā ꝑꝑ ſimilitudinem
rōnis non tm̄ penā i ea inſertā. facit rſa odia. de re.
iur̄. li. vi. In ꝯ̄triū facit gl. ſing. i. c. i. d̄ tē. oꝛdi. li. vi.
q̄ dic̄ ꝙ ubi ē oīo eadē rō ⁊ oioda ſimilitudo ꝯſtitu
tio ēt penal' extendit̄: q₂ n̄ ē ꝓprie tūc extenſio ſed in
terpꝛetatio. un̄ cū papa ſit iperatoꝛ i terris eccleſie:
ut in. c. ſi duobꝰ. j. d̄ appel. ergo illa diſpō uēdicat ſi
bi locū: ⁊ maxie q₂ iura ciuilia ſunt approbata exqᵒ
canonibꝰ n̄ ꝯ̄dicunt: ut in. c. i. j. d̄ no. ope. nū. ¶ Itē
illa ꝯſtitutio illiꝰ auc̄. n̄ ē ꝓprie penal' cū non i odiuꝫ
iducat irritationē actus: ſꝫ ꝑꝑ defectū ſolēnitatis: ut
dicā in. c. cognoſcentes. j. de ꝯſti. ¶ 2ᵒ quero quid ſi
apponit̄ in inſtr̄o nomē antipape. Do. an. cōcludit
ꝙ aut ꝯficit̄ inſtr̄m i loco recognoſcētē ueꝝ papā. ⁊
tūc inſtr̄m n̄ ualet. nā ⁊ notariꝰ ꝯficiēs inſtr̄m ēt inter
iudeos dꝫ iuocare nomē xp̄i: ut nō. in ꝓemio ſſoꝝ.
Adde ⁊ aliā rōnem nā i ſolēnitatibꝰ adhibēdis iſpi
cit̄ locꝰ ubi exercet̄ actus: ut dixi in. c. qḋ cleric̄. d̄ fo.
ꝯpe. probat̄ in. l. i. C. de emā. li. cū ergo de ſolēnita
te actꝰ ſit ut iſerat̄ nomē ueri pꝛīcipis. ergo ⁊c̄. Aut
inſtr̄m ꝯficit̄ i terris antipape: ⁊ tunc inſtr̄m tenet ⁊
facit fidē i illis ꝑtibus ubi ꝯficit̄: tū q₂ ātipapa ibi tol
lerat̄ ⁊ hr̄ pro v̇o pꝛīcipe: tū q₂ ē attendēda ſolēnitaſ
loci: ubi ꝯficit̄ inſtr̄m. idē ſi illud inſtr̄m producat̄ ex
tra illas ꝑtes: q₂ ſufficit ꝙ ſit adhibita ſolēnitas illiꝰ
loci: ut i pꝛeal. l. i. C. de emā. libe. Et aduerte q₂ hoc
puto ueꝝ ubicūqꝫ antipapa ꝓbabiliter tolleraret̄ a
ſuis ſubdit̄ ſicut hactenꝰ ꝓbabilit̄ dubitat̄ de Bene
dicto: q₂ qḋ ardua erat i iure ⁊ i facto. ſꝫ ſi ꝓbabilit̄
n̄ tolleraret̄ tūc puto inſtr̄m nō ualere. ad hoc. c. ad
aplīce. de re iudi. li. vi. Itē q₂ notariꝰ ⁊ oēs adheren
tes antipape ſunt excōicati. xxiij. di. i noie dn̄i. ⁊ de
elec. lꝫ. ⁊ inſtr̄m ꝯfectū a notario excōicato ē nulluꝫ:
ut nō. in. c. decernimꝰ. de ſen. ex. li. vi. Itē q₂ n̄ fuit
adhibita uera ſolēnitas a iure requiſita. ¶ Ulteriꝰ
q₂ hic ſalutant̄ uniuerſi ſcholares Bononie ꝯmorā
tes: nūquid ex moꝛa i ſtudio ſcholaris aliqn̄ ſoꝛtiat̄
domiciliū. Egi. dicit hic ꝙ ſic ſi ꝑ decenniū ibi moꝛa
tus ē. ⁊ Jo. an. dicit hoc ꝓcedere ex p̄ſumptione ex
curſu tp̄is. l. ij. C. d̄ icol'. li. x. ⁊ qḋ ibi nō. uult dicē ꝙ
ſi ꝯſtaret d̄ aio ſcholaris ꝙ n̄ moꝛatur ibi cā ſoꝛtiēdi
domiciliū. q₂ tūc ex curſu tp̄is n̄ ꝯ̄bit ibi domicilium
q₂ req̄rit̄ ibi animꝰ. ſꝫ i dubio h̄ p̄ſumit̄. Do. an. hᵒ
putat ꝓcedē i alio ꝙ̄ i ſcholare. q₂ ſcholaris ur̄ com
moꝛari cā ſtudij. Aduerte q₂ ſm̄ dictū ꝓbat̄ aperte
i pꝛeal. l. ij. nā ibi diſponit̄ de ꝯmoꝛantibꝰ cā ſtudij.
q₂ tales nō ſoꝛtiunt̄ domicilium. ⁊ poſtea fit ibi exce

ptio niſi trāſactis. x. annis ⁊c̄: Exceptio. n. ē d̄ regl'a
ut nō. i regl'a. i. i. vi. Et ad rōeꝫ dn̄i Anto. rn̄deo ꝙ
tollit̄ illa preſūptio ꝙ cā ſtudij ex alia iuris preſūptio
ne q₂ iura p̄ſumūt quē debē cē ꝓuectū i ſcia canōica
i ſeptēnio ⁊ i quīquēnio i iure ciuili ul' theologia: ut i
c. cum ex eo. d̄ elec. li. vi. ⁊ ibi ꝑ gl. ⁊ fuit extracta illa
glo. ex ꝓemio ſſoꝝ: ubi dr̄ de q̄nq̄nnio. ⁊ olī hoc ꝓce
debat qn̄ nō emanarāt tot ſcripta: nec doc. nec glo.
ſꝫ hodie experiētia docet ꝙ nō minus tp̄s requirit̄ in
iure ciuili ꝙ̄ canōico. ſi v̇o ſcholaris moꝛat̄ ultra dcē
niū ur̄ ꝙ nō pꝛīcipalr̄ cā ſtudij. Fateoꝛ tm̄ ꝙ̄ poſſent
cē alie p̄ſūptiones foꝛtioꝛes de aio ſcholaris q̄ hērēt
elidere hāc p̄ſūptionē. ille tm̄ tex. i. d. l. ij. p̄mū optie
ꝓbat. ⁊ uide nūquid ſcholaris ſaltē ꝯ̄bat quaſi domi
ciliū ut poſſit ꝯueniri ex ꝯ̄ctibus alibi geſtis. uide qḋ
dixi i. c. ꝙ clericis d̄ fo. cōpe. ¶ Ultio querit̄ nūquid
iditſicte appell'one ſcholariū ꝯpꝛehēdat̄ doctō. Egi.
dicit ꝙ i mā idifferenti ⁊ ꝓmiſcua appellatōe ſchola
riuꝫ cōpꝛehēdit̄ doctoꝛ ſicut appellatiōe monachoꝝ
ꝯpꝛehēdit̄ abbas i. c. ſi. de ſimo. ⁊ appell'one familie
ꝯpꝛehēdit̄ dn̄s familie: ut i. l. familie. ff. d̄ v. ſig. ⁊ ap
pellatione ppl'i ꝯpꝛehēdūt̄ ſenatoꝛes ⁊ patricij: ut in
§. plebs. inſti. de iu. gen. nā. ⁊ ci. Jo. an. dicit hoc ꝓ
cedē in mā fauoꝛabili ut i pꝛiuilegijs nō odioſis ⁊ ſi
milibus: ſecus i mā odioſa ut i r̄ſcript̄ ad lites ⁊ ſimi
libus. ar. in regula odia. li. vi. fatetur tm̄ ꝙ rectoꝛes
ſcholariū bene cōpꝛehēduntur appellatione ſcholari
uꝫ ut i pꝛeal. §. plebs. ul' ubi eſſet doctoꝛ ul' ſcholaris
i diuerſis facultatibus. Et aduerte q₂ Jo. an. aperte
ſētit ꝙ i mā etiā odioſa ac ſtricta appellatione ſchola
riū ꝯpꝛehēdātur doctoꝛes ⁊ ſcholares in diuerſis fa
cultatibus. ut q₂ doctoꝛ in iure ciuili ſcholaris i iure
canonico. ſꝫ do. Anto. hoc ultimū nō plꝫ i mā odio
ſa: q₂ in tali mā ſub ſimplici nō cōpꝛehēdunt̄ mixta
ut nō. i. l. ij. d̄ v. obli. In hoc puto attēdēdū ſtatū
⁊ qualitatē i qᵒ magis icaleſcit: ut ſi magis attendat
doctrie ꝙ̄ diſciplie ſcholaſtice. tūc nō ꝯpꝛehēdat̄: al's
ſecus ſic dicimus d̄ hermophꝛodita. nā ēt i mā pēali
⁊ odioſa iudicat̄ ſm̄ illū ſtatū ⁊ illā qualitatē i q̄ ma
gis icaleſcit: ut. l. q̄rit̄. ff. de ſta. ho. ⁊. iiij. q. iij. §. her
mophꝛodita. ſꝫ quoad p̄mū Jo. de lig. ⁊ do. meꝰ te
nēs i mā fauoꝛabili ēt appellatiōe ſcholariū doctoꝛes
nō ꝯpꝛehēdi: q₂ hn̄t ſe doctoꝛes ⁊ ſcholares coꝛrelati
ue un̄ ſignificatū unius excludit alteꝝ: ut i. c. ſi. d̄ iſti.
⁊ qḋ nō. i. c. poſtulaſti de cōce. p̄bē. ⁊ hoc puto uerꝰ.
⁊ maxie q₂ hᵒ hꝫ uſus loquēdi q̄ attēdēdus ē ut dixi
ſuꝑ glo. i. ⁊ facit ēt iſte tex. ubi in mā fauoꝛabili ut in
ſalutatōe noluit papa cōp̄hēdē doctoꝛes appellatōe
ſcholariū. an āt aliqᵒ cāu ꝯp̄hēdat̄ doctō appellatōe
ſcholariū. Jo. de lig. ꝙ nō niſi diſponat̄ circa actum
indiuiduū. ut q₂ pꝛohibet̄ ſcholaribus auditus. nam
ꝑ ꝯ̄ns ꝓhibetur doctoꝛi lectio: i. c. ij. ne cle. ul'. mo. li.
vi. nō hn̄ h̄ ꝯtrariuꝫ. ult. n. apte ⁊ bene ꝙ diſpō circa
unū ex coꝛrelatiuis extēdit̄ ad reliquū. qḋ ꝓcedit ēt i
mā penali qn̄ coꝛrelatiua uniſoꝛmiter ſe hēnt. al's ſe
cus. ad hoc qḋ nō. Bar. in auc̄. q̄ ſemel. C. quō ⁊ qn̄
iudex ⁊ Bal. i. l. nemo. C. de ſa. ſā. ec. ⁊ iō ſi ꝯſtō ſeu
ſtatutū imponit penā uēdenti certā rem: illa pēa itel
ligit̄ r̄petita reſpectu emētis. qḋ nō. ad p̄dicta. xxxij.
q. i. ſiquis uxoꝛem. ⁊. l. cum emptoꝛ. ff. de reſci. uen.
uel ſm̄ Jo. de lig. pōt 2ᵒ cōpꝛehēdi doctoꝛ qn̄ ſcribit̄
ſcholaribus ſub nomie uniuerſitatis. q₂ tūc doctoꝛes
ꝑ interpꝛetationeꝫ itelligūtur cū ſint de uniuerſitate.
h̄ dictum non bene capio cum doctoꝛes faciāt uniuer
ſitatem de per ſe: ut i. c. ex litteris de conſtit. ⁊ ſchola
res ēt de ꝑ ſe: ut i. c. quia i cauſis de pꝛocur. un̄ ⁊ hic
ſcribit̄ ſcholaribus ēt ſub noie uniuerſitatis. ut patet
ibi uniuerſis ⁊c̄. nō eni dicit ſingulis: ⁊ nihilominus
expꝛimuntur doctōes. Nō ēt ex pꝛedictis ꝙ ēt in mā
ſtricta appellatione ſcholarium cōpꝛehēdūtur coꝝ re
ctoꝛes. hoc ſētit apte Jo. an. ſed i ꝯ̄triū facit gl. ſing.

ſ́de. ut hi qui de eta. ⁊ quali. ubi mature dicitᷣ ꝙ ap
pellatiõe capituli de ꝓprio ſignificato nõ uenit caput
capituli ut p̄latus. ſűt. n. h̄ diuerſa ut pꝫ ex diuerſita
te tituloꝝ. ut. j. de his que fi. a p̄la. ⁊ in ti. de his q̄
fi. a ma. par. ca. ſꝫ põt dici ꝯcordãdo ꝙ appellatiõe
capituli nõ ꝯprehẽditur prelatus. qꝛ ille deſinit ẽẽ ca
nonicus ⁊ efficitᷣ caput. ſꝫ rector nõ deſinit ẽẽ ſchola
ris. ar. i p̄call'. c. fi. de ſimo. hoc tñ dictuꝫ do. An. eſt
ualde arduũ. tenẽ tñ ipſuꝫ mẽtẽ pro itellectu ſtatutoꝝ
generalitᷣ diſponẽtiũ de ſcholaribus. ¶ In glo. i. v.
ſeruus. nõ. ex glo. duas cãs qꝛ papa ſeu iperator ap
pellat ſe ſeruũ alias cauſas uide i proemio vi. libri.
Itẽ nõ. ex glo. ꝙ licite allegatᷣ deciſa. de hoc tñ dic ut
dicã. j. i ꝓemio. ¶ 3º nõ. tres caſus i quib⁹ põt quis
alteri ſtipulari ⁊ obligationẽ acquirere. prim⁹ i ſuo
qḋ ꝓcedit ſm doc. ẽt ſi ſeruus ſit i fuga cõſtitut⁹. ut
nõ. i. l. i. §. ꝑ ſeruuꝫ. ff. ḋ acqui. poſ. Quid aũt ḋ mo
nacho. dic ut nõ. glo. i. c. i. j. de lãgui. ⁊ ꝑ Inno. i. c.
cũ oliꝫ. j. de priuil'. ⁊ qḋ nõ. i. c. abbatẽ. xviij. q. ij. ui
de tex. cũ glo. i. c. q̄̄to de offi. or. ¶ Scḋs caſus i pa
pa. pt enꝫ papa obligationẽ acquirere cuiqꝫ eccleſie
idẽ dic de alijs p̄latis reſpectu ſuarũ adminiſtratõnũ
ut tacite ſentit Inn. i. c. cũ pridẽ de pact. ¶ 3º in ipe
ratore q̄ põt acquirere cuilꝫ ſubiecto ut i iurib⁹ allc.
i glo. ⁊ ꝓ intellectu premitte ꝙ regula iuris ciuilis hꝫ
alteri ꝑ alterũ nõ acquiri. ut iſti. de inuti. ſtip. in. §.
ſiquis alij. ⁊. §. alteri ⁊. ff. de uer. obli. in. l. ſtipulatio
iſta. §. alteri. ⁊ ibi redditᷣ rõ. hec regula fallit i multis
caſibus quos excipit glo. i p̄call'. §. alteri. Sꝫ ḋ pro
cu. regula ẽ ꝙ nõ acquirit dño ſine ceſſione act⁹ niſi
i caſibus nõ. i p̄all'. §. alteri ꝑ Bar. uide bo. glo. i. c.
q̄̄ de uſuris li. vi. in v̇bo poſſint acquirere. de nũ
cio uide tex. cũ glo. i. l. multũ itereſt cũ. l. ſe. C. ſiquis
alte. uel ſibi. ubi hꝫ qualiter dꝫ ꝯcipere uerba ꝓcura
tor uel nũcius ⁊ quid ſi ꝓcurator ſe geſſit ut nũcius
de alijs iudicibus īferioribus uide Inno. i. c. duduꝫ.
de ꝯuer. ꝯiug. i fi. ubi tꝫ ꝙ põt alijs acquirere. ut in
l. pe. ff. de mag. ꝯue. ⁊ hoc itellige reſpectu ſubditoꝝ
nõ aũt reſpectu alioꝝ niſi i his que ſpectãt ad eius of
ficiũ ⁊ uide qḋ dixi i. d. c. dudũ. De notario ẽ dubiũ
nũquid poſſit alteri ſtipulari. Inno. i. d. c. dudũ exi
git quattuor ꝙ i iudicio ⁊ i his i quibus ꝓcedit iudex
ex officio. ⁊ ꝙ hoc faciat auctoritate iudicis ⁊ i ꝯſectũ
eius cui acquiritᷣ obligatio. ⁊ ſic ſẽtit ꝙ etᷣ uim i obli
gationib⁹ ꝯuẽtionalib⁹ nõ poſſit notari⁹ alteri acq̇re
re. ſꝫ gl. i. d. c. q̄̄. ꝑ illũ tex. ⁊ ꝑ tex. i. l. ij. ff. rẽpu.
ſal. fo. tꝫ ꝙ põt alteri acquirerᷣ auctoritate iudicꝫ al's
ñ. ſꝫ gl. i p̄all'. §. alteri ſimpliciter tꝫ notariũ poſſe al
teri acquirere ⁊ ſine ceſſione. ⁊ illaꝫ opi. ſequitᷣ Bar.
in p̄call'. l. ij. ubi idẽ tꝫ i officiali ad hoc. l. nõ alitᷣ. ff.
de adop. ubi ꝑ Paul. de cu. ⁊. l. i. §. exigitᷣ. ff. de ma.
ꝯue. ⁊. l. caius ḋ uſurꝫ. ff. facẽ ẽt auc. ut ſine ꝓhi. ma.
de. ⁊c. poſt p̄ri. cũ mult' ſimilib⁹. ⁊ hec opinio uꝫ cõis
⁊ ſic ẽt iterpretatᷣ ꝯſuetudo. nã quotidie notarius ſti
pulatᷣ alteri ẽt p̄nti ſm opi. Inn. ⁊ glo. i p̄all'. c. q̄̄.
põt ꝓcedere ſm do. Anto. i iudicijs uel quãdo cautõ
ẽ approbãda uel moderãda ꝑ iudicẽ. tũc. n. notari⁹
nõ dꝫ alteri ſtipulari: qꝛ tũc nõ ꝑtinet ad ipſuꝫ decla
rare cautionẽ uel ipſaꝫ moderare. ⁊ ſic põt ꝓcedere
tex. i p̄call'. c. q̄̄. ⁊ ex hoc hẽs itellectũ ad illud. c.
ut reſpectu notarij exigatᷣ ibi auctoritas iudicis ñ ꝙ
notari⁹ ñ põt alteri ſtipulari. ſꝫ qꝛ iudex dꝫ pri⁹ cau
tionẽ approbare. De arbitro nũquid poſſit acquirerᷣ
ꝑtib⁹. uide glo. i. c. dilecti. de arbi. i. l. litigatores ⁊. l.
pe. ff. e. ꝑ ſpe. i ti. de arbi. §. fi. v̇. qd ſi ſtipulatus. et
cõis ꝯcluſio ẽ ꝙ nõ acquirit ſine ceſſiõe. ¶ De p̄ſby
tero ꝑochiali tenẽt legiſte i. l. i. ff. de iuſt. ⁊ iu. ꝙ poſ
ſit acq̇rerᷣ alteri i his q̄ ꝑtinẽt ad officiũ ſuũ. ⁊ ſic põt
ſ̄ſcipe obligationẽ ḋ uſurꝫ reſtituẽdis ẽ. n. ꝑſõa publi
ca. i. di. iuſ publicũ. ⁊ exq⁹ ꝯceditᷣ p̄tãs abſoluẽdi cõ
cedi vꝫ p̄tãs ſ̄ſcipiẽdi obligatõeꝫ. ⁊ ꝓ h̄ vꝫ tex. i p̄all.

c. q̄̄. ⁊ dicit ſing. do. An. illũ tex. nõ itelligẽdũ ſp̄ali
ter i uſur. ſꝫ gn̄alitᷣ i oĩbus ſpectãtib⁹ ad officiũ ſacer
dotis. qḋ nõ. hoc etiã repio ſenſiſſe Collecta. h̄. q̄ tꝫ
ſacerdotẽ poſſe acq̇rere alteri ut ſuus ꝑochianus nõ
agat actõe iniuriarũ ꝯ̄ illũ a quo iiuriã paſſus ẽ. ẽt ſi
hanc promiſſionem in egritudine faciat ⁊ poſtea cõ
ualeſcat. ⁊ hoc ſiue obligatio ſiue ꝓmiſſio fuerit fcã
p̄nte ul' abſñte qḋ nõ. p̄dicta regl'a ꝙ alteri ꝑ alterum
nõ acquiritᷣ ⁊c. idubie ꝓcedit de iure ciuili ut i preal.
iuribus. Sꝫ dubitãdũ ẽ q̄d ḋ iure canonico. glo. i. c.
quotiẽs cordis oculus. j. q. vij. uitᷣ ſẽtire ſecus eſſe ḋ iu
re canonico. uñ ſi promitto tibi ꝙ dabo ticio. c. uitᷣ ꝙ
ticius poſſit agẽ cõtra me maxĩe ſi iteruenit iuramẽ
tũ ſꝫ illã gl. ⁊ illa gl. ẽ multũ nõ. ⁊ quotidie all'. Do.
an. hic dicit ꝙ ſi non iteruenit iuramẽtũ nõ põt agi
uia ordinaria. ar. p̄al. c. q̄̄. qꝛ obligatõ non habuit
initiũ i ꝑſonã cui erat acquirẽda ſicut hr̄e debꝫ. ut. l.
q̄cũqꝫ. ff. de acti. ⁊ ob. ſꝫ per uiã denũciationis euan
gelice poterit agi ſm cũ ſꝫ ſi iteruenit iuramẽtũ tunc
poterit agi uia ordinaria. qꝛ iuramẽtũ p̄ncipalitᷣ diri
gitᷣ i deũ q̄ ubiqꝫ ẽ p̄ñs. hoc dictũ do. An. non puto
idiſtīcte ꝓcedere. qꝛ credo ꝙ ſi nõ iteruenit iuramẽ
tũ nullo mõ pt agi. ſe⁹ ſi iteruenit iuramẽtũ. ¶ Rõ
huius ſecũdi ẽ ꝙ iuramẽtũ ſubſiſtit de ꝑ ſe nec regu
latᷣ a facto ipſũ recipiẽtis. uñ ⁊ ſi recipiẽs turpiter reci
piat exquo tñ iurãs turpiter nõ p̄ſtat iuramẽtuꝫ obli
gat. ut ẽ tex. i. c. debitores. iũcto. c. j. de iureiu. mul
to ergo fortius i caſu nr̄o ubi nulla uerſatᷣ turpitudo
ex parte recipiẽtis nec ex parte p̄ſtantis. ⁊ i hoc caſu
quãdo iteruenit iuramẽtũ põt ſaluari gl. illi⁹. c. quo
tiẽs. ſꝫ qñ iteruenit ſimplex ꝓmiſſio ⁊c. nihil puto actũ
qꝛ ſtipulatio nõ hꝫ ſubſiſtere de perſe. ſed cauſatᷣ ex
facto partiũ ut i iuribus ſupius all'. facit p̄all'. c. debito
res ubi turpitᷣ recipiẽs ſimplicẽ ꝓmiſſionẽ nihil agit.
Idẽ ſi ſua nõ iterẽ. ut qꝛ uult acq̇rere tertio nã regu
la iuris ciuilis hoc hꝫ nec r̄perimus ab hoc iurᷣ ḋuia
tũ ꝑ canonẽ ergo ſtãdũ ẽ diſpõni legali. ut in. c. i. de
no. ope. nũci. nã tñ reſpectu nudi pacti deuiat canõ
a lege ſm cõeꝫ ſniaꝫ. ut i. c. i. ḋ pact. ⁊ hoc iõ. qꝛ i pa
cto etiã nudo adeſt cõſẽſus nãlis qui oritur ex ꝯſẽſu
uñ de iure canonico agitᷣ ꝓpter illã obligationeꝫ nã
lem ſed qñ alius recipit ꝓmiſſionem tunc nulla ẽ ob
ligatio nec nãlis nec ciuilis. nõ ciuilis. ut de ſe pꝫ ex
iuribus p̄al. nõ nãlis. qꝛ obligatio nõ põt acquiri ab
ſẽti ſꝫ oꝫ ꝙ fũdetᷣ i ꝑſonã illi⁹ cui acq̇ritᷣ niſi ſit ḋ ꝑſo
nis exceptuatis. ut i p̄call'. l. quicũqꝫ. nã abſenti nil
acquiritᷣ. ut. l. abſẽti. ff. de don. ⁊ i. l. qui abſñti. ff. de
acq. poſſ. ⁊ in. c. ſi tibi abſñti. ḋ p̄ben. li. vi. ⁊ iõ uitᷣ ꝙ
iſte põt retrocedere ſine peccato. quia ſine alterius
preiudicio poteſt quis mutare uoluntatem ſuam ut
in regula mutare. et in regula quod ſemel li. vi. hic
. n. non tractatur de preiudicio abſentis cum ſibi nul
la obligatio fuiſſet queſita. al's diceremus ꝙ nunq̄
poſſet quis mutare uoluntatem ſuam. ut pꝫ i de. i. ḋ
renũ. ⁊ i. c. fi. ḋ ꝓcu. li. vi. ⁊ i. c. cũ marthe ḋ cele. miſ.
vbi pꝫ ꝙ ſi reliqui decẽ ticio i teſtamẽto poſſum mu
tare uoluntatẽ ⁊ hec procedũt quãdo promiſi abſẽti
nõ intuitu dei. Nõ ob. c. iuramẽti. xxij. q. v. nã de⁹ ñ
facit dr̄iam inter iuramẽtũ ⁊ ſimplicẽ loquelã qñ ſim
plex loquela ꝯtinet ꝑfidiã ſeu mẽdaciũ. ut qꝛ ueit ad
decipiendũ ⁊ ad fallendũ ⁊ ſic proprie loq̇tur ille tex.
ſecus aũt ubi iſta ceſſant. qꝛ tũc ſimplex loquela non
obligat exquo nõ affuit perſona cui acquireretᷣ obli
gatio. ſed ſi ītuitu dei promiſi tibi ꝙ darẽ puelle ma
ritande abſenti. c. tunc bñ obligor. qꝛ ꝓmiſſio eſt fcã
deo qui ubiqꝫ p̄ñs eſt ⁊ ſic ꝓcedit. c. iuramenti. ⁊ hoc
nõ ꝓ intellectu multoꝝ iuriũ. ¶ In gl. i v̇bo Bono
nie. ibi ⁊ ita nõ i caſtris. nõ ex gl. ꝙ apellatiõe bono
nieſiũ ſeu cõmorãtiũ i bononia ñ ꝯprehẽdunᷣ comi
tatut. Cõtrariũ ſentit glo. i. c. rodulphus de reſcrip. ⁊
i. c. i. de vſuris li. vi. Bar. i. l. i. ff. ad mũicip. ⁊ illḋ ue
rius

ri⁹ regularr̄. ⁊ dic ut plene dicā̄ i. d. c. rodulph⁹. fallit
qn̄ aliq̄ q̄litas adijcit̄ ꝓportōabil' ciuitatē ſibus. ut h
ubi ſit mētio ꝺ ſcholarib⁹. nā̄ ſcholares n̄ morant̄ in
caſtris cū̄ i eis n̄ ſit nec eē̄ poſſit ſtudiū̄ gn̄ale niſi in
urbib⁹ regijs. ut i proe. ff. ⁊. C. de ꝓfeſ. qui i urb.
ꝯſtā. li. xij. ⁊ ſic pōt ſaluari h gl. quā̄ ſic itellectā nō.

Rex pacificus.

Prio ponit exor
diū̄ i quo conclu
dit finalē intentū̄ iuris gn̄alis. ſo narrationē in qua
oſtēdit intentū̄ finalē hui⁹ ꝯpilatōis ſeu iuris p̄ticla
ris ibi ſanc. 3° ꝯcludit ibi uolētes. Pria ſubdiuidit̄.
q2 prio ponit finē uiatoris. i. hoīs ad quem a deo di
ſpoſitus ē. ſo cām̄ deuiatōis ab hoc fine ibi ſi effre
nata. 3° ut ad debitū̄ finē uiator deducat̄ ꝯcludit le
gē neceſſariā ⁊ oſtēdit tres v̓tutes ac ꝓprietates le
gis ibi iōq3 lex prodit̄. ſa ps ſubdiuidit̄. q2 prio poit
cuentū̄ circa ꝗſtōnes eccleſiaſticas correctōi ſubmittē
das. ⁊ ponit mā̄m ⁊ cā3 īpulſiuā hui⁹ ꝯpilatiōis. ſo
ꝯcludit cā̄m finalē ibi ad cām. 3° cā̄m coadiuuatiua3
ibi p dilectū̄. quarto formalē ibi reſecatis. ⁊ hec diui
ſio ſufficit pro ſūmario. ¶ Nō prio qual' d3 eē rex. ꝺ
bet. n. eē pacific⁹. qui n̄ uult pacē n̄ ē heres Xpi qui i
teſtamto ſuo principalit' reliquit pacē dū̄ dixit. Pacē
meā do uobis ⁊c̄. de quo i. c. ad aplicc. ⁊ ibi p gl. de
re iudi. li. vi. Et nō ꝙ d3 eē talis quales ſubditos ſu
os appetit eē. Itē collige un̄ ꝓcedūt lites iurgia ⁊ cō
tentōes. ꝓcedūt. n. a cupiditate q̄ ē radix oīu3 malo
rū̄ ⁊ ꝓcedit ex carne īfecta ex mā̄ original' pcti: un̄ pp
hāc īfectionē dicit canon ꝙ oīs etas ab adoleſcentia
prona ē ad malū̄. xij. q. i. oīs etas. ⁊ alibi ꝓcliuus ē
curſus ad uoluptatē ⁊ malū̄. ⁊ nā̄ ē imitatrix uiciorū̄
xx. q. iij. procliuis. Itē collige q̄lis debeat eē hō ſi n̄
uult ſubijci exercitio legis. d3. n. eē pudic⁹ pacificus ⁊
modeſtus. lex. n. n̄ eēt neceſſaria ſi hoīes rōne rege
rent̄. nā̄ p legē nemo ꝯpellit̄ bn̄facē ſ3 malefacere ꝓ
hibet̄. xxiij. q. v. ad fidē. un̄ dicit In. i. c. paſtoralis
ꝺ offi. or. ꝙ hoīes itm̄ poſſent rōe regi ꝙ n̄ ſubijcerē
tur legi. i. exercitio legis ad hoc. c. de ꝯſtātinopolita
na. xxij. di. ⁊ p hoc declarat̄ illō. que ſpū̄ dei agunt̄ n̄
ſunt ſub lege. de regula. c. l3. nā̄ n̄ ſunt ſub exercitio
legis ex quo ducunt̄ lege p̄uata. ⁊ uide bo. tex. de le
ge p̄uata ⁊ publica. xix. q. i. due ſūt leges. ¶ Nō ibi
quotidie ⁊c̄. ꝙ illō d2 quotidie fieri qō fit aliquo inter
uallo iterpoſito. nā̄ n̄ quotidie lites gn̄ant̄. ⁊ fac̄ ad
teſtes ut. j. dicā. ¶ Itē nō finē ⁊ itentū̄ legis. itendit
eī reprimē cupiditatē ⁊ ꝯcupiſcentiā ⁊ ipſā reducere
ad limites rōnis. Itē collige qōdā fed⁹ eē iter hoīes
ſeu quādā obligationē nāle3 ex charitate ꝓcedentē
q̄ tenet̄ q̄s alteri facere qō ſibi uult fieri. i. di. hūanū̄
gen⁹. ¶ Itē nō tres v̓tutes ⁊ ꝓprietates legis. ut in
tex. ibi ut hōeſte uiuat ⁊c̄. ⁊ ſic ſcīa iur⁊ doc3 mores.
iō dicim⁹ ꝙ ſuppoit̄ ſcīe morali. ut dixi i gl. i. ¶ Nō
q̄d ꝓpe ſignificet appetit⁹ ſeu ꝯcupiſcētia. nā̄ ſignifi
cat uolūtatē q̄ appetit⁹ ⁊ ꝯcupiſcētia regunt̄ i malu3
⁊ ꝓcedūt ex aīa ſenſitīa rōne n̄ regulata. uolūtas n̄
pōt eē niſi ad bonū̄. ¶ In v̓. ſanc. nō ſilitudine3 eē
reprobatā. n̄. n. ē ſup̄uacuis utēdū̄. l. i. C. de no. co.
ꝯpo. ⁊ i. c. ſicꝰ ꝺ ꝓba. ¶ Itē collige qnq3 correctōe di
gna ut nimia ſilitudo ꝯrietas ꝓlixitas ſup̄fluitas ⁊
diſp̄ſa locutō ſeu ſituatō. oīa. n. iſta iducūt ꝯfuſiōe3.
Itē collige Rubricas eē auctēticas ⁊ ꝺ tex. nā̄ papa mā
dat h hac ꝯpilatōe uti. ⁊ Rubrice ſūt i hac ꝯpilatiōe. gͣ
ps ꝯpilatōis. qō clari⁹ ꝓbat̄ i ꝓemio vi. ubi gl. ſin.
dic ꝙ ex eo ꝙ ſūt ꝺ tex. ſcriptor qui ꝓmiſit ſcribere li
brū̄ ſeu tex. tenet̄ ſcribet̄ Rubricas. ⁊ an licita ſit argum̄
tatio a rubro. j. dicā. Itē collige ꝙ i gn̄ali mādato n̄
trāſit p̄tās legis ꝯdēde. ¶ Mis nōbilib⁹ expedit̄ pͣ
iſte tex. i eo ꝙ īfert quotidie fiei qō fit intuallo itpoſi
to iducit̄ ad ꝯcōdiā teſtiū̄ q̄ dicūt quē quotidie poſſe
diſſe ul' quotidie r̄ſediſſe i eccla. n̄ tn̄ uiciat̄ ſi aliquo
iteruallo n̄ poſſedit l' n̄ reſedit. idē dic Di. ꝺ dictōe ſē

per in. l. i. ff. ſo. ma. Conclude ergo ꝙ iſte dictiones
et ſimiles debēt ciuilit' itelligi ⁊ de dictione ſine iteri'
ſione vide tex. cū̄ gl. i. c. ſacroſcā. xxij. di. Itē ꝙ nūq̄
p̄terit dies uide tex. i. c. tenē. xxxi. di. De dictōe nūq̄
uide tex. v. di. nūq̄. Itē ꝓ teſtib⁹ dicētib⁹ ꝙ oī tp̄e ⁊c̄
uide de ꝯſe. di. iiij. oī tp̄e. et idē dic de alijs dictiōib⁹
⁊ de dictione iugit' idesinēter aſſidue ⁊ ſilib⁹. ad hoc
de ꝯſe. di. ij. re uera. ¶ 2° q̄rit̄ in. v̓. ſanc. nūquid lex
poſitiua debeat obſeruari i foro ꝯſcīe q2 iſte tex. i fi.
mādat hāc ꝯpilatōnē obſuādā i iudicio ⁊ i ſcholis.
de hoc p Io. cal. ⁊ Io. an. poſt beatū̄. Tho. in. c.
q̄q̄ de uſur. li. vi. p ꝯc. de ſe. cōſi. xxi. p Inn. in. c.
q2 plerīq3 de imu. ecc. ⁊ de homi. ſicut dignū̄. Et cō
munis cōcluſio ur̄ ꝙ aut lex poſitiua diſtiguit iter fo
rū̄ penitētiale et iudiciale et tūc n̄ obſuat̄ i foro p̄nia
li et hoc leg' auctē. ut i. c. tua. et qō ibi nō. de ſpon.
aut non diſtinguit. et tunc ex quo eſt condita ab eo
q̄ h3 p̄tātē et n̄ cōtinet i ſe pctm̄ ē obſuāda i foro p̄nī
ali. Et ex h hēs nūquid ſit licitū̄ fraudar̄ gabellas et
n̄ ſoluere pedagia. nā̄ certe ſi ſtatutū̄ ē licitū̄ tūc tene
tur ēt i foro ꝯſcīe. ſecus ſi illicitū̄ uide ēt ad p̄dca gl.
ſing. i. c. fr̄nitatis. xxij q. ij. que mltū̄ fac̄ ꝯ hāc gn̄alē
theoricā doc. dicit tn̄ illa glo. ſing. ꝙ i foro ꝯſcīe non
tenetur quis ſoluere penā. un̄ ſi cōmiſit furtū̄ occultū̄
uel manifeſtum licet in foro iudiciali teneat̄ ſoluē pe
nā dupli uel q̄drupli tn̄ i foro cōſcīe n̄ tenet̄ q̄s ſoluē
ſ3 ſufficit reſtō. et eſt glo. ualde ſin. et facit ad oēs pe
nas legibus ſtatutas. facit ēt qō nō. Inno. i p̄cal. c.
ſicut dignū̄ et ſic non ur̄ ꝙ reſpectu penarū̄ debeat
lex poſitiua ſuari in foro ꝯſcīe. ⁊ ur̄ qō nō. Io. an. i
p̄call'. c. q̄q̄. an aūt cōſtō ſeu lex poſitiua liget pec
catū̄ oīo occultū̄. dic ꝙ ſic. ut ē glo. ſing. in cle. j. ꝺ he
re. ubi uide. Quero an ſit licitū̄ allegare legē deciſā
ſeu reſecata3. uide quod nō. per tex. ibi reſecatis ⁊c̄.
doct. r̄ndēt ꝙ aut lex fuit deciſa ſeu reſecata q2 ꝯria
iuri. et tūc nō ē licitū̄ illā allegare imo icurrit penam
falſi. ꝺ quo in. c. j. j. de cōſti. ubi tāgā. Aut fuit reſeca
ta q2 ſup̄flua aut nimis ꝓlixa. ⁊ tūc ad declaratōnē
legis non reſecate pōt allegari. et ita quotidie alle
gamus deciſā decretaliū̄. et ſic allegat glo. ſ. in ſalu
tatōe in v̓. ſuus. ¶ Ultio q̄rit̄ nūq̄d hc ꝗſtōes hui⁹
ꝯpilationis debeāt allegari p̄ponēdo v̓bū̄ ex̄ Pc. ⁊
Ab. ꝙ ſic q2 ſūt ex̄ uolumē decretor. do. Car. dic ꝙ
cū̄ hoc uolumē hodie ſit certū̄ et approbatū̄ n̄ expe
dit allegare ꝗſtōnes p v̓. extra ſicut olim ſiebat. et h
puto ueri⁹. q2 ſup̄fluis n̄ ē utēdū̄. nā̄ p allegatiōes ſa
tis agnoſcit̄ ꝙ allegat̄ ꝗſtō poſita ex̄ uolumen decre
tor. q2 alius ē modus ꝓcedēdi i hoc uolumine ⁊ ali
us i decretis. ¶ In glo. i. v̓. diſpoſuit. opponit̄ ꝓ ꝺ
claratione glo. na3 ſi deus diſpoſuit ſibi ſubditos ſo
re bonos ergo nō p̄nt peccare cū̄ dei diſpoſitio falli
n̄ poſſit. So. metu ꝯrij glo. exponit nō neceſſitādo ſ3
p ꝓuidētia3 ⁊ predeſtinationē. ⁊ v2 prio glo. ſumere
iſta duo. ſ. ꝓuidētiā ⁊ p̄deſtinationē ꝓmiſcue. diſt tn̄
q2 p̄deſtinatio ē p̄paratio grē ⁊ p̄deſtinat⁹ nullo mō
dānari pōt. vn̄ p̄deſtinatio ē ad bonū̄ p̄ſciētia ad ma
lū̄. n̄ tn̄ itelligas ꝙ p̄deſtinatio l' p̄ſciētia neceſſitat ad
bonū̄ uel ad malū̄. ſ3 q2 deus ſciebat aliquos eſſe ca
ſuros. iō illos n̄ p̄deſtinauit. alios uero quos ſciebat
ad bonū̄ reuerſuros p̄deſtīauit. ⁊ dic ſubtiliter ut h2
ꝺ utroq3. xxiij. q. iiij. uaſis ire. cū̄. §. ſe. ſ3 hic ſumit̄ i
gl. p̄deſtinatio large. q2 oēs hoīes largo mō p̄deſtia
ti ſūt. i. creati i bonitate ⁊ ꝓmiſſi ad bonū̄. ſ3 abutēdo
libero arbitrio cōmittūt malū̄. ¶ 2° mō pōt ſolui ꝯrīū̄
exponēdo ſubditos. ſ. p̄deſtinatos ut exponit glo. ſe
quēs. ſed hec expō nimis reſtrigit l'ram q̄ v2 loqui ꝺ
oībus hoībus. ¶ In glo. i. v̓. pudicus i fi. op. ꝯ tex.
nā̄ pudicitia ē v̓t⁹ p̄ticular⁊ d2. n. a pudor i qͦ ē v̓ecū
dia. vn̄ ꝯſiſtit circa ea ꝺ qb⁹ v̓ecūdamur. ut ꝺ diſpō.
ipub. c. puberes. ⁊ tn̄ tex. p hec v̓ba v2 inuere ꝙ de
us creauit homines ul' bonos. So. glo. forte metu

ꝯrij exponit pudicos.i.caſtos.qꝛ caſtitas ē generali
oꝛ uirt⁹ ꝙ̄ pudicitia.nā ꝓpriū caſtitatꝭ eſt reprimere
ꝯcupiſcentiā ex q̄ oriunt̄ oīa mala.de pſti.nā cōcu
piſcentiā.⁊ de hac caſtitate ſic gn̄aliter ſumpta i.c.ſi
ciꝫ de peni.di.ij.loquit̄ tex.q̄ dicit ꝙ nemo gloriari
pōt ſe caſtū hr̄e coꝛ.ſic ēt pōt itelligi tex.in auc.ḋ le
no.§.ſancim⁹.colla.ix.all̾.in gl.nā hec caſtitas ſola
poſſibil̾ ē deo aīas pn̄tare.ille tn̄ tex.n̄ loquit̄ de ca
ſtitate gn̄aliter ſumpta ſꝫ ꝓut ē v̇tus ꝑticularis ꝓut
ē abſtinētia a ꝯmixtiōe uenerea.⁊ lꝫ ille tex.ſic alle
gat̄ cōiter ꝑ gl.ꝙ caſtitas ſola ē ⁊c̄.tn̄ n̄ ſic loquit̄ ſꝫ
dicit ꝙ caſtitas eſt poſſibilis deo aīas pn̄tare.nō tn̄ i
telligas ꝙ ſola caſtitas ſine alijs uirtutib⁹ hoc poſſit
ſed dicit de caſtitate ꝓpt̄ ꝯnexionē v̇tutū.nemo.n.
pōt hr̄e unā v̇tutē i actu quomin⁹ hēat alias.xxxij.
q.i.cū renūciat̄.bn̄ uez̄ ē ꝙ unū opus v̇tut̾ hr̄ ſine
alijs v̇tutibus ⁊ tunc nihil ꝓdeſt.ut i.c.defleat.j.de
re.iuris.ſed v̇tutem uerā hr̄e nō pōt ſine alijs.uide
bo.tex.cū nō.gl.i.c.niſi.§.porro de renū.de quo
ēt ꝑ beatū Tho.ſcda ſcđe.q.cli.⁊ ibi etiā dicit ꝙ pro
prie pudicitia ꝯſiſtit circa extriſeca ⁊ circa ſigna uene
reoz̄.ut ſūt aſpect⁹ipudici ⁊ oſcula. Caſtitas v̇o ſtri
cte ſūpta cōcernit ipſā cōmixtionē uenereā.uñ pudi
citia nō ē ꝓprie uirtus ſeꝑata a caſtitate ſed reſpicit
quādā circūſtātiā caſtitatꝭ.ad ꝑdicta.xxxij.q.v.c.nec
ſolo.⁊.c.q̄ uiderit. ¶ In gl.i v̇.ꝑ dilectū.ibi qđ q̄dē
ſeruat̄ i pn̄ti cōpilatōe.ſꝫ ꝯ hoc facit.qꝛ d̾cre.Greg.
ix.auctoꝛis huius cōpilatiōis nō ſolū ponūtur in fi.
uolumis.ſꝫ ēt i medio.ut pꝫ in.c.Ꝑ.ꝑpetuus.de fi.
iſtru.⁊ in.c.mulieri.j.ḋ iureiur.So.itellige ꝙ ſerua
tur iſte oꝛdo ꝑoꝛitatꝭ ⁊ poſteritatis reſpectu tituloz̄ n̄
reſpectu uoluminis.⁊ ita ēt dicit glo.i.l.i.C.ḋ no.co
di.cōpo.uñ i co.ti.decre.que ꝑmo emanauit ꝑmo
ponit̄ ⁊ hoc r̄ſpectu diuerſoz̄ auctoz̄ nō r̄ſpectu eiuſ
dē.qꝛ ſepe decre.poſtea edita pꝛimo ponit̄ ex quo n̄
ꝯnotat̄ diuerſitas i auctoꝛe.⁊ uide bo.gl i.c.ad hoc
de offi.archi.⁊ i eo ꝙ attēdit̄ oꝛdo i rubꝛica elicitur
argumētū ꝙ licita ē argumētatio a rubꝛo.de quo ꝑ
glo.i.c.cū dilecta.j.de cōfir.uti.ul̾ inu.in.c.cum mo
naſteriū de elec.i.l.i.C.ne fideiuſ.do.den.⁊ in.l.i.
C.etiā ob chirogra.pecu.pig.de poſ.⁊ i auc.ad hec
C.de uſuris i.c.i.⁊.c.ſi ſuꝑ ḋ offi.dele.li.vi.⁊ i.c.ti
bi q̄ de reſcrip.li.vi.cū ſi.uide ꝑ ſpe.i ti.de diſputa.
⁊ all̾.ad fi.⁊ ibi ꝑ Jo.an.i addi.Et ꝯcluſio ē ꝙ aut
q̄ritur de Rꝛicis decretoꝛū ⁊ i illis nō eſt licita argum̄
tatio.qꝛ n̄ ſūt auctētice.tū qꝛ nō fuerūt edite a magi
ſtro Gratiano ſꝫ a quodā alio.tū qꝛ alique repiunt̄
falſe ⁊ coꝛrupte.ut dicit glo.i.c.charte.iij.q.ix.quaꝫ
nō.⁊ hoc excepta pꝛia Rꝛica.q̄ eſt auctētica ſꝫ Spe.
⁊ Jo.an.ibidē.ſꝫ nō uideo uñ ſumāt hāc auctoꝛita
tē.qꝛ nō apparet ꝙ ēt ipſū uolumē decreti fuerit ap
pꝛobatū.ut nō.Jo.an.i.c.ij.de reſcrip.⁊ pꝫ ēt ex in
ſpectōe ipi⁹ decre.ti.ubi nec i pn̄.nec i fi.dꝛ ꝙ fuerit
appꝛobatū. Itēꝫ Rꝛica pꝛia decreti nō loquit̄ diſpoſi
tiue ſꝫ tn̄ fuit poſita ad declarationē libꝛi.fateoꝛ bn̄
qꝛ illa rubꝛica declarat finalē itētionē illius cōpilatio
nis.uñ potius dꝫ dici uera ꝙ̄ auctētica. De Rꝛicis v̇o
decretaliū ⁊ legū dicēdū.ꝙ aut ꝯſonant nigro ⁊ pn̄t
allegari ut nigrū ⁊ iō quotidie allegamus ut i rubꝛo
⁊ nigro.j.ut eccle.bene.⁊.C.ut nemo inuitus agere
cōpel.⁊.C.nequis in ſua cā ius ſibi dicat ⁊ hoc uerū
qn̄ ōrō ē perfecta.ut i ꝑdictis ſi milib⁹.ſecus ſi eſt im
perfecta ōrō ſꝫm Jo.an.ut i Rꝛica ḋ offi.dele.pꝫ ⁊ ḋ
reſcrip.ſꝫ dic ꝙ tūc nō pn̄t allegari diſpoſitiue.ſꝫ bn̄
ad aliū effectū pn̄t allegari.⁊ licita ē argumētatō ut
j.dicā. Si uero rubꝛū ꝯdicit nigro tūc ſtat̄ nigro.qꝛ
rubꝛū uenit ad declarationē nigri.ſi uero latius lo
quit̄ rubꝛū ꝙ̄ nigrū tunc unuꝫ ſupplet̄ ꝑ reliquuꝫ ⁊
econuerſo.ut nō.Butri.in ꝑall̾.auc.ad h. Idē dic ſi
rubꝛū loquit̄ clarius ⁊ ſpālius ꝙ̄ nigrum.quia tunc
nigrum itelligitur ſcđm rub.ū.uide gl.nō.i.l.i.C.ḋ

ꝓfeſ.q̄ i ur.cōſtā.li.xij.facit gl.in.c.cū monaſteriuꝫ
de electi. Et aduerte ꝙ Rꝛice pn̄t allegari ad quattu
oꝛ effectus pꝛīo diſpoſitiue ſicut allegat̄ nigrū.⁊ hoc
ꝓcedit qn̄ rō ē ꝑfecta ⁊ ꝯſonat nigro.ut i Rꝛica ut ec
cle.bene.⁊c̄. ¶ 2°.allegat̄ ſꝫm modū quē iducit glo.i
c.i.⁊.c.ſi ſuꝑ grā ꝑall̾.⁊ i.c.hōe ḋ ꝯfir.uti.ul̾ iuti.vꝫ
ex quo mā executoꝛū tractat̄ ſub Rꝛica ḋ offi.dele.er
go executoꝛ hꝫ delegare. ¶ 3° allegat̄ qn̄ ex una lege
ſꝫ uno.c.eliciūtur uarie lecture ut capiat̄ illa que ꝯgru
it rubꝛo.ut dicit gl.i ꝑall̾.c.cū monaſteriū. ¶ Quar
to allegat̄ ex oꝛdine ipſaz̄ Rꝛicaz̄ ſic allegat Jo.an.
i.c.i.de mu.peti.⁊ dixi i.c.ex ꝑte de appel.⁊ nō.i.l.
i.de ꝯfir.tuto. ¶ In glo.fi.ibi fuerūt moꝛtui i ḋſerto
nō.gl.ꝓ ꝯcoꝛdia teſtiū dicētiū ꝙ oēs fecerūt aliq̄d ut
nō uiciet̄ coꝛū dictū ſi pauci ex illis illud n̄ egerūt.⁊ i
eo ꝙ glo.tāgit an de modico ſit curādū.dic.ut i.c.ſi
ꝓponēte de reſcrip. Et quoad pꝛīcipalē q̄ōem glo.
bꝛeuiter pōt dici ꝙ utēdū ē de decretalib⁹ huius ꝯpi
latiōis i iudicijs ⁊ i ſcholis ſꝫm ipſarū itētū.qꝛ ſi ē pꝛi
uilegiū debemus uti ut pꝛiuilegio.ſi v̇o ius cōe ⁊ tūc
ſꝫm ius cōe.⁊ ſic clara ē lr̄a. ¶ In ea.glo.i.ibi.de fi.
iſtru.paſtoꝛal̾. Jo.an.dic̄ ꝙ reſpectu decretaliuꝫ ſeu
ex̄uagātiū q̄ emanauerūt poſt hāc ꝯpilationē tenēdū
ē id qđ hꝛ̄ i ꝓemio vi.libꝛi.⁊ qđ nō.ꝑ glo.vn̄ ſꝫm do.
Car.ꝓcedit dictū glo.reſpectu earū q̄ emanauerunt
añ cōpilationē.qđ nō ꝓcedit.qꝛ oēs decretales ema
nate añ hāc ꝯpilatōnē ſt̄ reſecate ꝑ iſtā ut pꝫ i fi.tex.
ubi mādat hāc ꝯpilationē tm̄ obſeruādā. Alie ergo
decretales i hac ꝯpilatione n̄ iſerte uident̄ reſecate l̾
tāꝙ̄ ſuꝑflue uel tāꝙ̄ ꝯ̄rie.⁊ ſic n̄ ē licitū amplius aliꝙ̄
ex illis allegare ut diſponat ſic ante diſponebat. Sꝫ
dic clarius ꝙ aut q̄rit̄ de ex̄uagātibus editis ante
hāc ꝯpilationē ⁊ oliꝫ in illis hēbat locū.c.paſtoꝛalis
nā illud emanauit añ illā cōpilationē ſꝫ hodie ſt̄ reſe
cate.ut.ſ̄.dixi.aut q̄rit̄ de ex̄uagātibus editis poſt
hāc cōpilationē.⁊ hodie ēt ſt̄ reſecate ꝑ id qđ hꝛ̄ i ꝓe
mio.vj.li. Reſtat ergo neceſſario cōcludere ꝙ.c.pa
ſtoꝛal̾.hꝫ locū dūtaxat i decretalibus extrauagātibus
editis poſt cōpilationē.vi.li. Et aduerte ad unū qđ
colligit̄ ex hoc tex.iūcta glo.ꝙ ꝓbabiliter i iudicijs
dubitari pōt de extrauag.⁊ idē ꝓbat tex.in ꝓemio
vi.⁊ facit h̄ multuꝫ ꝑ Bar.in.l.cū ꝓlatꝭ.ff.de re iu
di.⁊ pro cōi modernoꝛū ſn̄ia in ꝑall̾.c.paſtoꝛal̾.ut
ſentētia lata ꝯ̄ extrauagātes nō ſit ipo iure nulla.cu
ius cōtrariū tenui i.d.c.paſtoꝛal̾.⁊ uide qđ ibi dixi.

¶ De ſūma trinitate ⁊ fide catholica. Rꝛica.

¶ Glo.cōtinuat Rꝛicā ⁊ fit ꝯtinuatō ad oſtēdeñ oꝛdi
nē i uolumine ſeruatū debēt.n.q̄ſtiōnes ſub cōgruis
titul̾ collocari.ut nō.ſ̄.i ꝓemio ⁊ ēt i ꝓemio li.vi.⁊
C.de nouo codi.ꝯpo.i pꝛia ꝯſtōe.poſſꝫ ⁊ alr̄ ꝯtinua
ri ſꝫ ꝯtinuatō glo.ſufficit.de mā Rꝛice hꝛ̄.xxiij.di.qꝛ
ep̄s.ubi ē pulcher tex.ꝯtinēs ſuꝑ quo ſit examinād⁹
ep̄s i ei⁹ ꝓmotiōe ⁊ icidēter tractat ḋ ſūma trinitate.
It hꝛ̄ ḋ ꝯſe.di.iij.i.c.fi.⁊ di.ultīa i.c.pe.⁊ ul.repetit̄
i vi.⁊ i cle. Et ꝓ itellectu rubꝛice i q̄ dꝛ ḋ ſūma tri.⁊
fi.ca.q̄ro qꝛ dixit ḋ ſūma ⁊ qꝛ ḋ catholica. Quoad ꝑ
mū dicēdū ꝙ dꝛ ad drīā aliaz̄ trinitatū q̄ nō ſūt ſum
me.ut ē trinitas i cādela ubi ē ſpledoꝛ ignis ⁊ caloꝛ.
n̄.n.itēdit hic tractat̄ ḋ tali trinitate ſꝫ ḋ ſūma. ¶ It
ſcđo adijcit catholica ad reſtrictōnē v̇bi fidei.nā fides
ſꝫ etymologiā uocabuli dꝛ qꝛ ꝑ eā fit qđ dictū eſt.vn̄
ut reſtrigeret hoc v̇bū qꝛ nō itēdit tractare de fide ſic
gn̄alit̾ ſūpta adijcit catholica.⁊ catholica idem eſt qđ
uľis.nā grece catholicon uľem uocāt ſꝫ Boe.ḋ trini.
hec.n.ē fides uľis reſpectu diuerſarū regularuꝫ.⁊ qꝛ
eius cult° ꝑ oēs mūdi terminos emanauit.iuxta illđ
pſal. In oēꝫ terrā exiuit ſonus eoz̄ ⁊c̄. ¶ In gl.i.ibi
vn̄ vꝫ iſcrēdū ꝙ fides ē ſpes.iſta gl.nitit̄ impugnare
diffinitionem apl̄i.tū quia non eſt conuertibilis cum
ſuo